

ANT

Haftalık Dergi • 3 Haziran 1969 • Sayı 127 • 125 kuruş

Bankaların
Aşırı
Kârları ve
Kredi
Yağması

FETHİN 516. YILINDA

İSTANBUL KAPİTALİST İŞGALİ ALTINDA!

TÜSTAV

HAFTANIN NOTLARI

Sudan'da darbe

■ Sudan'da genç subaylar bir askeri hükümet darbesi yaparak yönetimi ele geçirmişlerdir. Duruma tamamen hakim olan «İhtilal Konseyi», parlamentoyu ve siyasal kuruluşları lağvetmiştir. Darbenin nedeni, Cumhurbaşkanı El Ezheri ve Başbakan Mahcub'un başında bulundukları «milliyetçi - muhafazakâr» yönetimin, ülkenin temel sorunlarına çözüm yolu getirememesi, hattâ istikrar ve asayiş sağlayamaması, demokratik bir ülke olarak görülen Sudan'da iktidarın birkaç nüfuzlu kişi ve bazı aşiret liderleri elinde bulunmasıdır. Binbaşı rütbesindeki genç subaylardan kurulu solcu askeri cuntasının başkanlığına, albaylıktan tuğgeneralliğe yükseltilen Cafer En Nismari'nin atandığı açıklanmıştır. Başbakanlığa ve dışişleri bakanlığa da cuntasın tek sivil üyesi Ebubekir Awadallah getirilmiştir. Yeni başbakan, siyasî ve ekonomik reform hareketlerinin derhal başlatılacağını açıklamıştır.

İrtica yuvası

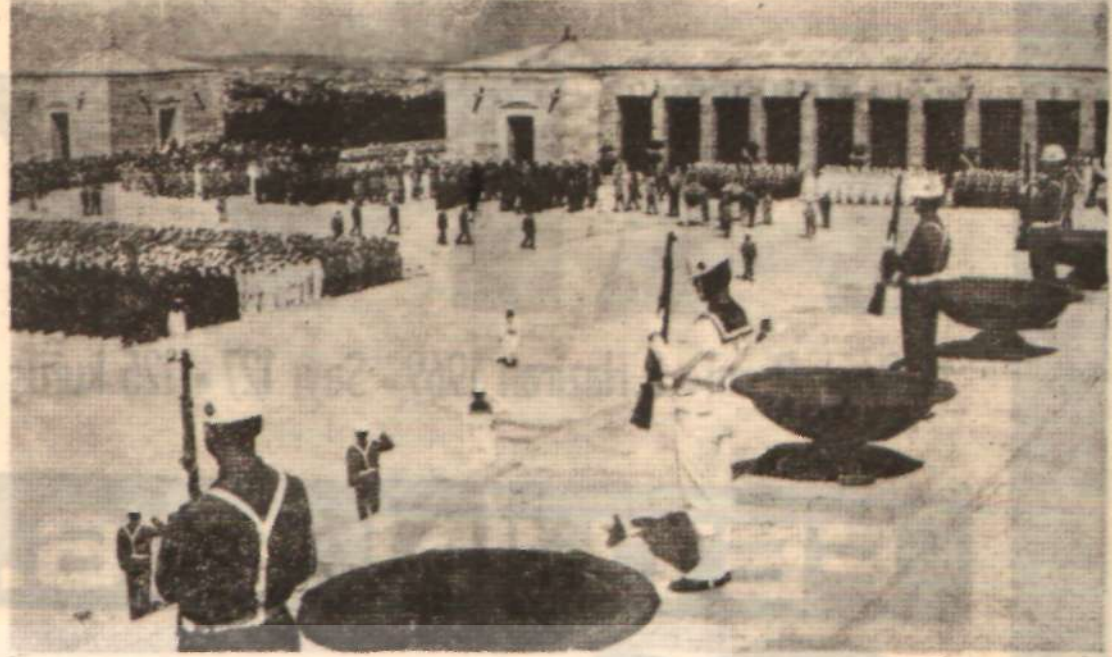
■ Ankara Üniversitesi Senatosu'nun kurduğu bir komisyon, özellikle son yıllarda bir kısım öğrencilerinin irtica olaylarına karıştığını, hattâ öncülük ettiğini gözönüne alarak Ankara İlahiyat Fakültesi'nin kapatılması gerektiğini bir raporla Senato'ya bildirmiştir. Fakültede okutulan bazı derslerin, başka fakültelerin ders programlarına alınmasını tavsiye eden rapor dört ay önce verildiği halde, ancak Öktem'in cenazesinden sonra meydana çıkartılmıştır. Önümüzdeki günlerde görüşülecek olan raporu diğer öğrenci üyelerinin de benimsedikleri anlaşılmaktadır.

Mahkûmlara ateş...

■ İçeriye esrar soktuğu için başka cezaevine nakledilmek istenen bir mahkûmu himaye ettikleri ve böylece «siyasî» çıkardıkları gerekçesiyle Üsküdar Topkapı Cezaevi'ndeki mahkûmlara, Üsküdar Savcısı Osman Mikdat Kılıç'ın emriyle ateş açılmış ve onbir mahkûm yaralanmıştır. Olay, ANTA «Topkapı'da asayiş berkeleldir» yolu tekipler gönderen Üsküdar Savcısı'nı tekipler eder niteliktedir.

Zorbalık devamda...

■ Yetkililerden müsamaha, hattâ teşvik gören faşist komandoların toplantı basmak, adam öldürmeye teşebbüs etmek gibi faşist zorbalıkları devam etmektedir. Karadeniz Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği'nin düzenlediği eğlence gecesi de zorbalara tarafından başlanmıştır. Başlarında Trabzon Bölgesel Yürütme Kurulu Başkanı ile Ülkü Ocakları Başkanı'nın da bulunduğu kırk kişilik grup, geceye katılan bazı kişileri yaralamışlar, fakültelerin camilerini kırmışlar ve yaralıları hastaneye taşıyan otobüse de saldırdıktan sonra dağılmışlardır. Birlik Başkanı Alptekin Bayhan, gerekli tedbirler alınmadığı takdirde fiziksel olaylar meydana gelebileceğini belirterek yetkilileri protesto etmiştir.

27 Mayıs günü yüksek rütbeli subaylar Anıt Kabir'de

Aybar'ın af teklifi

■ TIP Genel Başkanı Aybar, «genel af» çıkartılması için hazırladığı teklifi, altında TIP milletvekillerinden Yunus Koçak ile Tarık Ziya Ekinçi'nin de imzaları bulunduğu halde, meclis başkanlığına vermiştir. Teklif, fikir ve basın suçlarının tamamı ile, bazıları hariç, bütün adli suçluların affını kapsamakta, ayrıca verilmiş ölüm cezalarının da müebbet hapse çevrilmesini öngörmektedir. Ancak, parlamentonun tatile girmesi nedeniyle teklif görüşülemez.

125 işçi tutuklu

■ Kendi yurtlarında aç ve işsiz bırakıldıkları için yurt dışında çalışmak zorunda kalan ve yetkililerce de hiçbir ikazda bulunulmadığı için turist pasaportuyla çeşitli Avrupa ülkelerinde çalışmaya giden Türkiye'li işçilerden sadece Belçika'da 150'sinin tutuklandığı açıklanmıştır. Tutuklananların çoğunluğunu, Belçika'da çalışan işçilerin yakınları teşkil etmektedir. İşçilerimiz «kanunsuz davranışta bulunmakla suçlanmaktadır. Bu faciaya rağmen, hükümet ve resmi makamlar hâlâ ciddi bir tedbir almamışlardır.

Kiralık kadın avı!

■ Amerikan 6. Filosu'na bağlı bir hücum botla Fethiye limanına gelen Amerikan denizcileri, rihim boyunda kadın ve kızlara içki olarak sarı kumru dağıtarak, gece de ellerinde içki şişeleri olduğu halde sokak aralarında rastladıkları Fethiye'lilerden kiralık kadın ve kız istemişlerdir. Amerikan erlerinin hareketleri, ilçede Amerikan emperyalizmine karşı tepkili daha da şiddetlendirmiştir.

Tiyatroya saldırı

■ «Halka dönük bir eylem olan halk oyunlarını halka ulaştırmak» amacıyla kurulan «İşçinin Tiyatrosu» da Çamhca'daki bir mesire yerinde «Yatan yahut Amerika» oyununu temsil ederken İslam Enstitüsü öğrencilerinden birkaç zorbanın saldırısına uğramışlardır. Oyunu seyreden halk saldırıyı önlemiştir.

Hürriyet Bayramı

■ 27 Mayıs 1960 hareketinin yıldönümü, darbenin ve idamların meşru olup olmadığı tartışmaları ve bu darbe ile devrilen DP iktidarının gününümüze kalan mensuplarının siyasî hakları konusunda yapılan spekülasyonlarla kutlanmıştır. FKF ve dört öğrenci kuruluşu, kendilerine polisleri aynı safta yer verilmemesi protesto amacıyla İzmir'deki törenlere katılmamışlardır. İstanbul'da yapılan törende ise, gazeteci ve genç dövmeyle ün yapan toplum polisleri gençlik elele geçirilmiştir. Yine İstanbul'da Anadoluhisar Fikir Kulübü'nün ve diğer gençlik örgütlerinin 27 Mayıs dolayısıyla çeşitli yerlere astıkları Anayasa ile ilgili ilanlar meclul şahıslar tarafından parçalanmış ve yerlerde sürüklenmiştir. Ankara'da 27 Mayıs töreninde ayları bir ses çıkarmamış olmak için, nutuk konuşmalarını yapmaları engellenmiştir. Aybar 27 Mayıs mesajında, hükümeti anayasayı çiğnemekle suçlamıştır.

Özel okullara fatiha!

■ Uzun süreden beri boykotta bulunan İstanbul'daki özel yüksek okullar öğrencilerinden 240'ı, Kadıköy Mühendislik ve Mimarlık Özel Yüksek Okulu önüne, üzerinde «Özel okulların ruhuna fatiha. Sonuna kadar direneceğiz. 43 bin kişi burada yatıyor» yazılı siyah bir tabut getirerek nöbet tuttuktan sonra altı otobüslük bir kafil halinde Ankara'ya hareket etmişlerdir. Öğrenciler, Ankara'da Milli Eğitim Bakanlığı önüne kadar yürüyerek bu siyah tabutu yakmışlar ve hazır bulunan gazetecilere, hazırladıkları özel okullar kanun taslağını vermişlerdir.

Gençlik Kongresi

■ Federal Almanya'daki öğrenci derneklerini içine alan ATÖF (Almanya Türk Öğrenci Federasyonu), 15 - 18 Mayıs günleri arasında Braunschweig'te bir Ulusal Gençlik Kongresi düzenlemiştir. Kongrede Türkiye'nin iktisadi ve sosyal yapısı, kurtuluş savaşımız ve üçüncü dünya, devrim ve gençlik konuları tartışılmıştır. İşçilerin de katıldığı tartışmalar sonunda, düzen hâkten değişmedikçe Türk halkının gerçekten özgür olamayacağı saptanmıştır. Toplantıyı faşist tutumuyla tanıyan öğrenci müfettişi Ali Rıza Özgüç de izlemiş, marifetleri belgelerle ortaya konunca bunları yüzü kızarmadan yadsımağa kalkmış, daha sonra da toplantıyı terketmiştir. Toplantıda, ayrıca, öğrencilere uygulanan yönetmelik de şiddetle eleştirilmiştir. Daha sonra gençliğin devrimci görevi saptanmıştır.

Peru'nun mücadelesi

■ Peru Hükümeti, son aldığı bir kararla, ABD'den, ülkesinde bulunan Amerikan askeri atışmalarını çekilmesini istemiştir. Peru Hükümeti'nin bu kararına, Amerika'nın Peru'ya yapmakta olduğu askeri yardımı kesmesinin sebep olduğu ifade edilmektedir. Daha önce ANT'da da belirtildiği gibi, General Velasco Alvarado başkanlığındaki cunta, Peru petrolünün işletmekte olan International Petroleum şirketine elkoymuş ve bu firmanın vergi kaçakçısı olduğunu belirterek tazminat ödemekten imtina etmişti. Amerikan emperyalizmine karşı açtığı bu mücadele ile, Peru, Latin Amerika kıtasında ikinci bir Küba haline gelmektedir.

Zorba müteahhitler

■ İstanbul'da Azapkapı geçit inşaatını yapan Müteahhit Saadettin Vural Kardeşler, aklı kıran baş kesen gibi davranarak 22 Mayıs günü çıkan bir hadiseden sonra «Sivashlara iş yok» diyerek 20 Sivash'ı ve 6 Kars'lıyı işten atmış, ayrıca iki işçiyi de dövmüştür. İnşaat yerinde bir terör havası esmektedir.

Kılıç değil, çıkar avı!

Batı Almanya Başbakan yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Willy Brandt geçen hafta Türkiye'ye gelmiş ve hükümet yetkilileri ile Ankara'da bir süre görüşükten sonra İstanbul'da kılıç bahçı avına çıkmıştır. Brandt, Ankara'da düzenlenen «çaylı basın toplantısında» Almanya'nın Boğaz Köprüsü için kurulan uluslararası Sendikaya katılacağını söylemiş ve «Biz Almanlar Türk hükümetinin bize Ortadoğu meselesi hakkında ileteceği bilgiler için minnettar» demiştir. Yayınlanan Türk - Alman ortak bildirisinde de «Almanya'nın boğaz köprüsü yapımına katılma kararından Türkiye'nin duyduğu memnuniyet» belirtilmiş, fakat sınırlardan çevrilen işçiler ve turistlerden herhangi bir söz edilmemiştir. Bu ziyaretin «Avrupa için barış politikasından söz eden, gerçekte Hitler faşizmini yeniden hortlatmak amacı ardında koşan Federal Almanya'nın Türkiye'de yeni yatırım ve kâr alanları aramak için yaptığı bir nabız yoklaması» olarak değerlendirilmesi yerinde olacaktır.

Meclis tatile girdi

Eski Demokratların siyasi hakları konusunun tekrar Senato'ya getirilmesinden korkan AP iktidarı, grup kararıyla parlamentoyu alelacele seçim tatiline sokmuştur. Parlatonun tatile girmesiyle gündemde bulunan birçok tasarı «kadük» olmuştur. Tatil kararının alındığı gün sadece işçilerin emeklilik yansı 35'e indirilmesi kanun tasarısı, Üniversite Tazminatı Kanun Tasarısı Millet Meclisi'nden geçirilerek Senato'ya sevk edilebilmiş, ancak aynı gün Senato da tatile girdiği için bu tasarıların kanunlaşması yürürlüğe girmesi seçimlerden sonraya kalmıştır. Tatil yüzünden, fakara halkı ilgilendiren Devlet Personel Kanunu Tasarısı, TİP'in Toprak Reformu Teklifi, Orman Kanunu, yine TİP'in «Genel Af Kanunu» teklifi de kadük olmuştur. Demokrat Partililerin siyasi hakları meselesini bir kaç gün içinde ele alan parlamentonun, halkın temel sorunlarına birkaç gün daha ayırmaması, temsili demokrasi düzenini itibarını sarsmıştır.

Tutuncülerin çağrısı

Ege Bölgesi'ndeki bütün üreticileri, yıllardan beri pençesinde süründürüldükleri sömürüye karşı örgütlü şekilde savaşabilmek için merkez Akhisar'da bulunan «Türkiye Tütün Üreticileri Sendikası» ni kurmuşlardır. Sendika yayınladığı ilk bildiriye, «Artık bu kötü kadeere, bu zor çileye dur demenin zamanı gelmiştir.» demektedir.

Teslim oldular

ODTÜ Rektörlük binasını işgalden sanık 16 öğrencinin duruşması Ankara'da yapılmıştır. Duruşmaya haklarında tutuklama kararı olan 5 sanık öğrenci de gelerek kendiliklerinden teslim olmuşlardır. Teslim olanlar, Asistan Mürşit Soysal, Asistan Metin Turgut, Asistan Ergin Güneş ve öğrencilerden Münir Aktoğa ile İrfan Uçar'dır. Duruşmada, Amerikancı Rektör Kemal Kurdağ da tanık olarak ifade vermiştir. Öğrencilerin tepkisinden korkulduğu için Kurdağ mahkemeye çok sıkı polis kordonu içinde getirilmiştir.

İrk ayrımı mı?

Kara Harp Okulu, bu yıl öğrenci almak için gazetelere verdiği ilanlarda, öğrencilerin derisinin siyah olmamasını da, kabul şartları arasına koymuştur. Oysa, Deniz Harp Okulu'nun öğrenci kabul ilanında bu şart konulmamıştır.

Amerika karıştı

Nixon'un uzmanlar komandosunun sefere çıkması üzerine Latin Amerika karışmıştır. ANT'ta evvelce açıklandığı gibi, Latin ülkelerini daha iyi sömürbilmek için Rockefeller başkanlığında bir uzmanlar komandası Beyaz Saray tarafından görevlendirilmiş bulunuyordu. Rockefeller'in ziyaretini protesto için Ekvador, Kolombiya ve Venezuela'da büyük gösteriler yapılmış ve kanlı çatışmalar olmuştur.

Üniversitede Direniş

Bir yıldan beri yapılan mücadelelere rağmen Üniversite Reformu Tasarısı'nın parlamentodan geçmemesi, üniversitelerde büyük tepki yaratmıştır. İktidarın bu tutumuna protesto etmek üzere ilk olarak İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekan Prof. Tarık Zafer Tunaya ile beş öğretim üyesi, Ankara Üniversitesinde de rektör Prof. Cümhur Ferman ile 10 dekan ve iki profesör idari görevlerinden istifa etmişlerdir. Ayrıca, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Profesörler Kurulu 32 imzalı bir bildiri ile sorumluluğu iktidara yüklemiştir. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Profesörler Kurulu da, reform tasarısının kanunlaştırılmaması protesto ederek «Gelecek meydanı çıkacak füzüçü olaylardan dolayı sorumlu olmadıklarını» açıklamıştır. Öte yandan üniversite gençliği de direniş hareketine geçmiş, ilk olarak İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi öğrencileri bir direniş komitesi kurarak gece İktisat Fakültesi dekanhânini işgal etmişlerdir. Cumartesi günü sabahı İstanbul Üniversitesi'nde öğrenciler bir forum yapmışlar ve reform tasarısının geçmemesini protesto etmek üzere işgal kararı almışlardır. İktisat Fakültesi'nde esasen bir gün önce baslatılmış olan işgal hareketi, bu karardan sonra hukuk, tıp fakültelerini de yansıtmıştır. İşgalin diğer fakültelere ve üniversitelere de yayılması beklenmektedir.

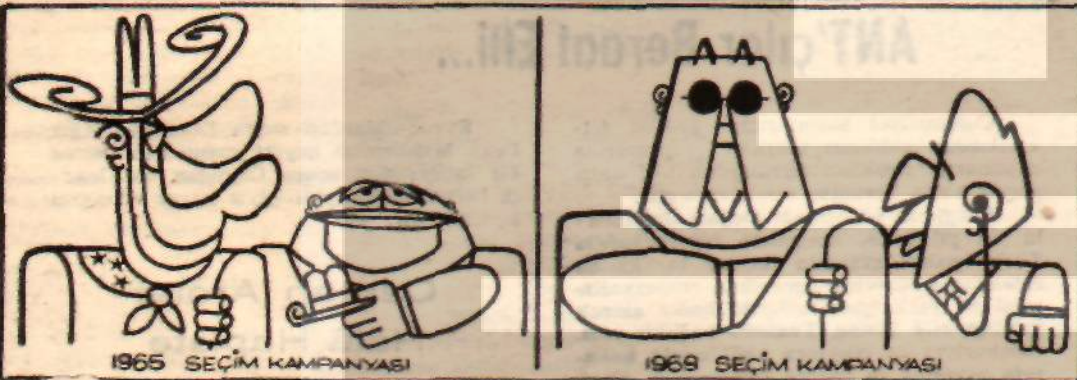
«Kızgın uzun yaz günleri»

TÜRKİYE için gerçekten «kızgın uzun yaz günleri» başlıyor. Sınıfsal kökenleri itibarıyla toplumun değişen bünyesine uygun düzeni kurmak iktidarında olmayanlar, hızla gelişmekte olan üretim güçlerini ve onlara yandaş devrimci unsurları hâlâ biçimsel demokrasi manevraları içerisinde uyutmağa çalışmakta, gözboyacılığı yetmeyince de, çağımızın bu en rasyonel hareketine «deli gömleği» giydirmek hevesine kapılmaktadırlar. Tutucu güçlerin geçtiğimiz mayıs ayı içinde ettikleri tohumlar, şüphesiz önümüzdeki kızgın uzun yaz günlerinde acı meyvelerini verecektir. Af gösterileri içerisinde siyasi hakların ladesi kanununu birkaç günde parlamentodan geçirebilecek durumda olduklarını gösteren egemen sınıflar partilerinin, fakara halkı yakından ilgilendiren ve yıllardır meclis gündeminde bekleyen tasarıları kanunlaştırmadan seçim tatiline girmesi elbette gereken tepkiyi gerektirir. Nitekim hafta sonunda üniversitelerde öğretim üyeleriyle, öğretim yardımcılarıyla, öğrencileriyle direniş başlamıştır bile... Yıllardır bekledikleri Devlet Personel Kanunu'nun yine sürüncemede bırakıldığını gören memurlar, emeklilik ve yaş haddiyle ilgili tasarının uyutulduğunu anlayan işçiler, toprak reformu tasarısının hasıraltı ediliğini duyan az topraklı köylüler ve topraksız tarım emekçileri, elbette bu ihanete başkaldıracak, kompradorların, toprak ağalarının, Amerikancı bürokratların boğazını serin sularında keyif sürdükleri kızgın uzun yaz günlerini, binbir direniş hareketiyle hepsine zehir edeceklerdir.

HANETİN maskesi düştü artık. Amerikan işyerlerinde çalışan Türkiye işçilerinin uğradıkları hakaretler, saldırılar, Türk askeri ve sivil uçaklarının Türkiye topraklarına Amerikalılar tarafından indirilmemesi, düne kadar «üs yok tesia var» zıvalarıyla ihaneti perdelemeye çalışanları gerçek çehreleriyle günışığına çıkartmıştır. Hele dünyayı yağma eden uluslararası kapitalistlerin yeni yağma ve vurgun planları hazırlamak için İstanbul'da yapmakta oldukları kongre! Bütün devrimci güçler, açık seçik bilmektedirler ki, Türkiye'nin başına ikiyüz yıldan beri ne bela gelmişse, işte Taksim'deki kâşanede toplanan 2500 kişiden ve de onların seleflerinden gelmiştir. Onların, ister kapitalist, ister toprak ağası, ister bürokrat olsun, Türkiye'deki işbirlikçilerinden gelmiştir. Nifakın başı bugün Taksim'deki kâşanededir. 1453'ün 516 ncı, 1919'un 50 ncı yıldönümünde Türkiye'deki ortakları tarafından vatan topraklarına sokulan bu haramileri Türkiye işçilerinin, köylülerinin, gençlerinin, bir «mini etekliler ordusu» yada bir «gerdan kıran göbekliler alayı» gibi, kucak açarak karşılamalarını beklemeye kimsenin hakkı yoktur.

BAKIN devrimci gençlik, emekçi Türkiye halkına nasıl sesleniyor: «Emekçi dost... Sütün kaynağını yiyen, evlerin en güzelinde oturan parababalaları, karılarıyla, kızlarıyla, oğlanlarıyla aylardır telaş içinde. Dünyanın her yerinden «patronların patronları» İstanbul'a geliyor. Milletleri geri bırakan ve DÜNYAYI YAĞMA EDENLERİN TEŞKİLATI olan Uluslararası Ticaret Odaları Birliği elliinci kongresini yapacak. Bu toplananlar, Singer işçilerini iki gün iki gece aç ve susuz bırakan, üzerlerine bomba attıranlardır. Burada Türkiye kanunları geçmez, diyenlerdir. Bu toplananlar, madenlerinizi, petrolünüzü işletip, ulusumuzu soyan, Zonguldak'ta işçi kardeşlerimizi kurşunlatanlardır. Bu toplananlar, Koban'da yüzlerce işçiyi işinden atarak aç bırakan, üzerlerine silahları çevirenlerdir. Köylünün bir yıllık emeğini ucuza alıp milyonları vuranlar bunlardır. Altınca Filo'yu ikide bir sularınıza gönderip, Altınca Filoya karşı çıkanları, bir kısmı yoksul işçi ve köylü kardeşlerimizi kandırarak birbirine düşürenler bunlardır. Dün Sevr'de Türkiye'yi bölüşenler, bugün Taksim'de dünyayı bölüşüyor. 1919 Mayıs'ında çizmeleriyle ülkemize girenler, 1969 mayısında kuyruklu elbiseleriyle girmektedirler.» Koltuk altlarına ve kasıklarına kadar kana bulanmış vücutlarıyla İstanbul topraklarını kirletenlere karşı direniş, aynı zamanda tüm ezilen dünya halklarının direniş olacaktır. Uluslararası haramiler de, bu kızgın uzun yaz günlerinden nasiplerini alacaklardır.

GÖZ GÖRE • YALÇIN ÇETİN •

İSTANBUL KAPİTALİST İŞGALİ ALTINDA!

AF pazarlıkları aktüel değerini yitirip parlamento tatile girerken, kamuoyunun dikkati iş politikası çekişmelerinden iş alemindeki iki önemli gelişmeye gevrilmiştir. Gelişmelerden biri, Türkiye Odalar Birliği Kongresi'nde yerli kapitalistlerin resmen ikiye bölünmesi ve şimdiye kadar iktidarda olan ve hükümetin desteğine sahip bulunan «biraderler» hizbinin, Necmettin Erbakan'ın liderliğindeki «kardeşler» hizbi tarafından yenilgiye uğratılmasıdır. İkinci önemli gelişme ise, Fatih'in Bizans fethetmesinden 516 yıl sonra, batılı kapitalistlerin, Uluslararası Ticaret Odaları Kongresi dolayısıyla, ancak kral ziyaretlerine özgü bir mizansen içinde İstanbul'u işgal etmeleri olmuştur.

Nasıl Bayar - İnönü yakınlaşması sadece ANT okurları tarafından çok önceden öğrenilebilmişse, bu son iki gelişme de devamlı ANT okurları tarafından çok önceden bilinmektedir. Zira gerek Erbakan meselesinde, gerek kapitalistler kongresi konusunda Türk basınında ilk ve etrafı yayını sadece ANT yapmıştır.

Biraderler Kardeşler Mücadelesi

Bugün Türkiye iş aleminin bir numaralı adamı durumuna gelen Prof. Necmettin Erbakan'ın Demirel'in himayesindeki «mason biraderler» grubuna karşı savaşı geçen yılın şubat ayında dergimizin yayını ile günışığına çıkmıştır. (Bak: ANT, 6.2.1968, Sayfa: 4-5) Bu bir buçuk ay sonra yine ANT'ta «Türkiye'deki irtica hareketinin kimler tarafından ve nasıl yönetildiğine» dair açıklama izlemiştir. (Bak: ANT, 19.3.1968, Sayfa 4-5)

Bu son gelişmeye ışık tutabilmek için Türkiye'deki «Mason Biraderler - Müslüman Kardeşler» çekimisine kısaca bir gözatmak lazımdır.

Amerikan emperyalizmi Türkiye'de çıkarlarını sürdürebilmek için, sadece siyasal ve askeri konularda hakimiyet kurmakla kalmamış, ekonomik hayata da doğrudan doğruya yada dolaylı şekilde nüfuz etmek üzere öteden beri çeşitli tedbir ve tertiplere başvurmuştur. Bu tedbir ve tertiplerin başında ise, emperyalizmin klasik silahı, «böl ve yönet» politikası gelmektedir. Amerikan emperyalizmi Türkiye'nin iş hayatında da bu politikayı uygulamakta güçlük çekmemiştir. Zira Türkiye'de nasıl islami - doğucu

«KARDEŞLER»İN LİDERİ ERBAKAN
— Dini istismar ederek Odalar Birliğini ele geçirdi —

halk kitleleriyle batıcı - laik bürokrat yöneticiler arasında bir çelişki varsa, aynı şekilde iş hayatında da Anadolu'nun islami - doğucu ticaret ve küçük imalat erbabı ile, cumhuriyetin kuruluşundan sonra bürokrasinin devlet imkanlarını kullanarak yaptığı dopingle gelişen batıcı - laik büyük sermaye sahipleri arasında bir çıkar ve inang çelişkisi mevcuttur. İşte bu iki grup arasındaki mücadele, Türkiye Odalar Birliği bünyesinde mason biraderler - müslüman kardeşler mücadelesi şeklinde kristalize olmuştur.

Aralarında büyük bir çekişme olmakla beraber, aslında her iki grubun da ipleri Amerikan emperyalizminin elindedir. Batıcı - laik bürokrasinin semirttiği büyük sermaye esasen montaj sanayii ile, ithalat ve ihracatıyla resmen Amerikan emperyalizmi ile işbirliği halindedir. Diğer grubu, islami - doğucu Anadolu işadamlarını ise, bir başka yolla, Müslüman Kardeşler Teşkilatı vasıtasıyla ele geçirmiştir Amerikan emperyalizmi.

Merkezi Suudi Arabistan'da bulunan Müslüman Kardeşler Teşkilatı, bilindiği gibi, Ortadoğu'da anti - emperyalist rejimlere karşı islami politize etmek ve reaksiyoner bir kuvvet halinde tutmak amacıyla Amerikan petrol şirketleri tarafından beslenmektedir. Müslüman Kardeşler Teşkilatı, Türkiye'ye de İlim Yayma Cemiyetleri aracılığıyla elatmıştır. İlim Yayma Cemiyetleri bir yandan komünizmle mücadele derneklerini, MTTB'ini, Yeşilay'ı, Haden-i Hayrat Cemiyetlerini, İslam enstitülerini, İmam hatip okullarını, kuran kurslarını ele geçirerek bir vurucu kadro meydana getirirken, öte yandan Demirel'in oy zaafından yararlanarak bir çok bakanlıklara, bakanlık müsteşarlıklarına, meclis başkanlığına, genel mü-

dürlüklere kendi adamlarını o-turtmuş ve devletin yönetiminde de büyük ölçüde söz sahibi olmuştur.

İlim Yayma Cemiyetleri'nin ekonomik hayata müdahalesi ise Türkiye Odalar Birliği vasıtasıyla olmuş ve cemiyetin müsavere heyeti şyesi Prof. Necmettin Erbakan iki yıl önce Türkiye Odalar Birliği Genel Sekreterliği'ni ele geçirmiştir. Erbakan, genel sekreterlikte bulunduğu sürece Birliğin kad-

rosuna tamamen ümmetçileri getirmiş, özel sektörün bu en yüksek örgütünde her cuma toplu namazlar kılınmaya başlanmıştır.

Müslüman Kardeşler'in her alanda bu denli güçlenmesi Odalar Birliği Başkanı Sırrı Enver Batur'un başını çektiği «biraderler» kanadını adanmaklı ürkütmüş, bunun üzerine geçen yıl Necmettin Erbakan o-yuna getirilerek genel sekreterlikten uzaklaştırılmıştır.

"Go Home, Yankee,, Davasında ANT'çılar Beraat Etti...

Cumhuriyet savcılarının, gedikli fetvacılardan aldıkları bilirkişi raporlarına dayanarak açtıkları davalardan biri daha geçen hafta beraatle sonuçlanmıştır.

Dergimiz yönetmeni Doğan Özgüden'in iki yıl önce, Amerikan işyerlerindeki Türk işçileri grevinin iktidar tarafından ertelenmesi üzerine Amerikan emperyalizmini ve yerli işbirlikçilerini hedef alarak yazdığı «Go Home, Yankee» başlıklı yazı, cumhuriyet savcılığınca «hükümete hakareti» sayılmış ve gedikli fetvaci Ord. Prof. Sulhi Dönmezer'in de raporuyla gerek Özgüden'in, gerekse o zamanki sorumlu müdürümüz Yaşar Uçar'ın altı yıla kadar hapsedilmeleri talebiyle Dördüncü Ağır Ceza Mahkemesi'nde dava açılmıştı.

Bilindiği gibi, bu yazıdan dolayı sadece dava açılmakla kalmamış, o yazının yayımlandığı hafta «ümmeççi takımın kontrolündeki Tan Matbaası'nda ANT'nin dizilip basılması sabote edilmişti.

İki yıldan beri devam eden duruşmanın son celsesinde avukatımız Müşir Kaya Canpolat savunma yapmış, bilirkişi Dönmezer'in raporunu bilimsel ve hukuki gerekçelerle çürütmüş, savcının mahkumiyet talebine karşı çıkarak arkadaşlarımızın beraatini istemiştir.

Doğan Özgüden de, dava konusu yazısında, Amerikan emperyalizmini ve ona Türkiye'nin kapılarını açan gelmiş geçmiş bütün iktidarlara eleştirdiğini belirterek Amerikan emperyalizminin Türkiye'de nasıl hakimiyet kurduğunu açıklamış. «Biz bu emperyalizme ve yerli işbirlikçilerine defol diyoruz» demiştir.

Savunmalardan sonra Dördüncü Ağır Ceza Mahkemesi heyeti yarım saat süren bir istigareden sonra Özgüden ve Uçar'ın beraatlerine oybirliğiyle karar verdiğini açıklamıştır.

Osman Arolat Hâlâ Hapiste

Önceki hafta Horoz Çivi Fabrikası'nda işçileri kanunsuz greve kışkırttığı ve polise mukavemet gösterdiği iddiasıyla tutuklanan arkadaşımız Osman Saffet Arolat'ın tahliyesi için yapılan itirazlar da bir sonuç vermemiştir.

Dergimiz adına olayları izlemek üzere gittiği sırada toplum polislerince yakalanan ve empiyete götürülürken bir hayli dövülen Osman Saffet Arolat, cezaevinde de dışarıdan kimse ile temas ettirilmemekte, en zaruri ihtiyaçlarını dahi kendisine iletme mümkün olamamaktadır.

Bihakkın tahliye taleplerinin reddinden sonra, avukatları Alp Selek ve Muhammer Güngör, geçen hafta sonunda Arolat'ın kefaletle tahliyesi için Eyüp Asliye Ceza Mahkemesi'ne yeniden başvurmuşlardır.

Bu talep de reddedildiği takdirde, Osman Saffet Arolat, ağır ceza mahkemesinde duruşması başlayınca kadar Sağmalcılar Cezaevi'nde tutuklu bulundurulacaktır. Arolat ile birlikte tutuklanan iki işçinin de tahliye talepleri reddedilmiş olup, onlar da halen cezaevindeyler.

Türkiye Odalar Birliği
Kongresi'nde Erbakan lehine
havaya kalkan eller

Ancak, Erbakan genel sekreterlikten uzaklaştırıldıktan sonra, arkasında kuvvetli bir kitle bulunduğu inandığı için yılmamış, derhal kolları sıvayarak uzun vadeli faaliyete girmiş, alttan alta Odalar Birliği Genel Başkanlığı'na oynamaya başlamıştır.

Bu arada, Odalar Birliği bünyesinde kendini adanmaklı hissettiren başka gelişmeler de Erbakan'ın ekmeğine yağ sürmüştür. Bunların başında, son zamanlarda oldukça güçlenen sanayiciler ile sanayicilerin güçlenmesi karşısında menfaatleri sarsılan ithalatçılar arasındaki çelişki gelmektedir.

İşte bu hava içerisinde büyük kongreye gidilirken Necmettin Erbakan durumu ustalıkla istismar etmiştir. Özellikle ithalat ve montaj alanlarındaki kâr hadleri dolayısıyla durumları sarsılan Anadolu küçük tüccarının, imalatçısının ve para değerindeki düşmeden zarar gören ihracatçının şikayetlerine de sahip çıkan Erbakan, batıcı - laik ithalatçı ve montaj sanayici kesim karşısında islami-

KAPİTALİST İŞGALİNİ HAZIRLAYAN BÜRO

S. E. BATUR
— Yenik «birader» —

«İ - doğucu tepkiden de yararlanarak büyük çoğunlukla Türkiye Odalar Birliği yönetimini «dokuz kardeşten» kurulu bir heyetle ele geçirmiştir.

Erbakan'ın usta bir manevra ile yönetimi ele geçireceğini son anda farkeden «biraderler» panîğe kapılmışlar ve yönetim kurulu seçimlerinin ertelenmesi için hükûmete baskı yapmışlardır. «Biraderler»in baskıları karşısında Demirel Hükûmeti, yaklaşan Uluslararası Ticaret Odaları Birliği Kongresi'ni bahane ederek yönetim kurulu seçimlerini ertelene kararını almıştır. Ne var ki, asıl amacı Demirel ve takımını yıkmak olan Erbakan, hükûmetin bu kararını da hiçe saymış ve «dokuz kardeş» seçimleri yaptırıp yönetimi ele geçirdikten sonra Odalar Birliği'ni resmen ve fiilen işgal etmişlerdir. Odalar Birliği personelinin büyük çoğunluğu da, Erbakan'ın genel sekreterliği sırasında buraya yerleştirilmiş «kardeşler» olduğu için, yeni heyete içeride de pek tepki gösterilmemiştir. «Biraderler» bu durum karşısında Danıştay'a başvurmuşlardır. Dergimizin bağlandığı ana kadar Danıştay'ın kararı belli olmamıştır. Ancak Danıştay kararlarını dinlememek çıkımlı bizzat kendisi açmış olan Demirel Hükûmetinin, Danıştay seçimleri iptal kararı verdiği ve Erbakan bu kararı hiçe saydığı takdirde ne yapacağı cidden merak edilmektedir.

İstanbul'da Kapitalistler Kongresi

Erbakan, İslamcı - doğucu Anadolu işadamları adına Odalar Birliği başkanlık koltuğuna otururken, ümmetçiliğini ortaya koyan demeçler de vermekten geri kalmamıştır. Ne var ki, Erbakan'ın da, diğer emsali gibi Türkiye'deki bir tarihi çelişkiyi kendi çıkarları uğrunda istismar ettiğinde şüphe yoktur. Evet, Erbakan, kendisinin ve «kardeşlerinin» çıkarlarını garanti altına almak için din-din, ümmetçidir, ama daha

büyük çıkarları garantilemek için batı kapitalizmine, haçlı emperyalizmine Türkiye'yi peşkeş çekmekte asla tereddüt etmez. Erbakan «Fatih Sultan Mehmet Han, Abdülhamit Han, Vahidüddin Han» der de başka şey demez, Ayasofya'nın tezelinden camii haline getirilmesi için elinden geleni esirgemez ama, İslam dünyasını ve Anadolu'yu ikiyüz yıldır sömürünün pençesinde inim inim inleyen batı kapitalistlerinin fethin 516. yıldönümünde İstanbul topraklarını çiğnemesine itiraz edecek hali de yoktur. Sözümona devrimcinin de, göstermelik dincinin de Türk halkı üzerinde oynadığı iğrenç oyunun yeni bir tezahürüdür bu!

Yapımı için 23 yılda 86 milyon lira harcanan İstanbul Kültür Sarayı'nın, sırf Uluslararası Ticaret Odaları Kongresi'ni muhteşem bir sarayda yaptırabilmek için alelacele ve birçok eksiklerle açıldığını da Türk basınında ilk yazan ANT olmuştur. (Bak: ANT, 14.1969, Sayfa: 14.15)

Nedir bu Uluslararası Ticaret Odası?

Dünyanın en azı kapitalistlerini bir araya getiren bu uluslararası örgüt, dünyayı daha hesaplı ve planlı şekilde sömürmek üzere 1920 yılında kurulmuştur. Bu kuruluşun kongrelerinde, geri kalmış ülkelerin akubetini tesbit eden dünya çapındaki dev firmalar (uçak şirketleri, petrol şirketleri, nakliye şirketleri, demir çelik endüstrisi şirketleri, oto sanayi şirketleri) temsilcileri söz sahibidir.

1969 Kongresi teşekkülün 22. Kongresidir ve Başbakan Demirel'in ısrarlı daveti üzerine İstanbul'da yapılması geçen yıl Montreal'de kararlaştırılmıştır. Bu kongrede, aynı zamanda, kapitalistler örgütünün 50. yılı kutlanacaktır. Bu karar ahıdından sonra Demirel ve «biraderleri», uluslararası kapitalizme sadakatlerini ispat edebilmek için derhal seferber olmuşlardır. Tabii ilk akla gelen kongrenin yapılacağı salon olmuştur. Ve derhal bulunmuştur da: 23 yıldan beri sürünce-mede bırakılan opera binası... Geçen yıl Demirel ve bakanları bu inşaatı birdenbire olağanüstü ilgi gösterme ve kısa zamanda inşaatın tamamlanacağını söylemeğe başlamışlardır. Bu arada Türkiye'nin sayılı kapitalistleri de yabancı ağababalarını ağırlamak için bütün imkanlarını seferber ederek Opera Binası'nın yanbağında özel bir büro kurmuşlar, 31 Mayıs - 7 Haziran tarihleri arasında yapılacak kongre için krallara layık bir program hazırlamak üzere en kalifiye public relations uzmanlarını görevlendirmişlerdir.

Bu arada opera binasının kongreye yetiştirilmesi tehlikesi belirlenmiş, Avrupa'dan gelen

Nâzım Hikmet ve Halk

Yaşar Kemal

Onlar ki toprakta karınca
suda balık
havada kuş kadar çoktur,
korkak cesur cahil hakim
ve çocuktuylar
ve kahreden
yaratan ki onlardır

Nazım Hikmet

Yüzyılımızın en büyük insanlarından birisi olan Nazım Hikmet üstüne çok düşünmemiz gerek. Biz her şeyde bir kısırdöngüde olduğumuz için Nazım Hikmet olayına da gereken önemi vermedik. Koskocaman Nazım Hikmet nerdeyse bir hayranlık sevdasında yitip gidecek. Nazım Hikmet yüzlerce genç için, her bir yönüyle bir araştırma kaynağı olabildi. Nazım Hikmeti sevmek, ona hayran olmak demek onu araştırmak, onu anlamak demektir. İçin kötü, acı yanı Nazım Hikmetin hayatını bile orta güçte bir Rus yazarı yazıyor ve biz onu Türkçeye çevirmek zorunda kahyuruz. Olacak iş değil... Bu kadar gair, bu kadar genç hikayeci ellerini kollarını bağlamışlar böylece durup duruyorlar. Nazım Hikmetin öylesine zengin, öylesine renkli, öylesine acı bir hayatı var ki, iyice bir yazar o hayattan çağımızın en ilginç yapıtlarından birisini çıkarabili. Bursada, Çorumda, köylerde kentlerde Nazım Hikmetin arkadaşları daha canlı anılarıyla yaşıyorlar. Her birinden bir yeni Nazım Hikmet öğrenmek olanağı daha var. Sonra akrabaları, evi, yurdu, dostları el değmemiş, öylesine durup durur... Sonra Nazım Hikmetin halkla ilişkileri... Halk adamlarına davranışları...

Türkiyede sosyalizme doğru, başıboş da olsa, bir takım sosyalist gözüklen, genç sosyalistlere başıboşluğu, örgüt düşmanlığını, halk düşmanlığını öğütleseler de, hızlı bir yöneliş var. Büyük bir kaynaşma içindeyiz. Memleketimize özgü bir sosyalizmi kurma direnci güç kazanıyor. Bu işte de Nazım Hikmet'e başvurmak en sağlam yollardan birisi. Nazım Hikmet bütün hayatınca esaslı bir düşünceye ölmeye kadar bağlı kalmıştır: Bir tek sosyalizm vardır. O da halkın kurduğu, halkın kuracağı sosyalizm. Onda ki halkın insanı sonsuz bir inançtır. Onca halkın katılmadığı her güzellik, iyilik yarımdır, yanhıştır. Biz her milletin kendine özgü sosyalizmi olacak derken, her milletin halkı o sosyalizme damgasını vuracak demistik. Bir takım kaz kafalara halk gerçeğini anlatmak zor...

Nazım Hikmeti Nazım Hikmet yapan, onu çağın en büyük şairlerinden biri eyleyen, onu çağın en ilginç kişilerinden biri kılan elbette ondaki büyük sanatçı ve insanlık gücüdür. Ama bunun da üstünde onun en büyük özelliği, ondaki sonsuz halk inancı ve halk sevgisidir.

O, halkı yıllarca iyi, kötü yönleriyle derinlemesine yaşamış kişidir. Onun elinde halktan nefret etmek, halkı sevmek olanakları vardı. Halktan nefret edecek kadar halkı tanıyordu. Sevecek kadar da... Halkı yaşamış sanatçılar, kişiler çoğu zaman ya halktan nefret ederler, ya onu sonsuz severler... Dostoyevskinin ve Nazım Hikmetin halkı derinlemesine yaşamaları onlara tükenmeyecek bir halk sevgisi vermiştir. Bu iki dev sanatçıyı böylesine yücelten onlardaki halk sevgisidir. Dostoyevskide olsun, Nazım Hikmette olsun inanılmaz bir halk sevgisi vardır. Bu her iki büyük kişi de halk sevgisinden dolup dolup taşarlar. Bu iki ayrı cins sanatçı, iki karşıt kişilik bir yerde elele, yürek yüreğe gelirler, halk sevgisinde...

Nazım Hikmet en büyük eserinin adına boğuna, «Memleketinden İnsan Manzaraları» dememiş. Bunun büyük bir anlamı var. Bu eser büyük bir halk destanıdır. Parça parça bütünüyle halkımıza çizen... Halka canlı doğaya bakar gibi bakar. Doğanın yaratıcılığı, güzelliği, büyüklüğü halkta da vardır. Doğanın belası, zelzelesi, karı kığı, zühnü halkta da vardır... Nazım halka gözükü kapalı bir hayranlıkla bakmaz. Onun için halk da doğa gibi bir yaratıcılıktır. Dostoyevskinin elyordamıyla bulduğu halk sevgisi onda bir bilinçtir. Nazım Hikmet başka bir destan da yazmıştır. «Memleketinden Manzaralar». İşte bu ikinci manzaralar bütün gürlüklerine dağılmıştır. Bu ikinci manzaralar da ötekinin aynısıdır. Birinde memleketin insanları, ötekinde memleketin doğası... Nazım Hikmette bu iki sevgi, iki hayranlık, bu iki güzellik içiçe, cencandadır. Birbirinden ayrılmaz.

Nazım Hikmet bir ömür boyunca sevginin, dostluğun, aydınlığın, güzelliğin türküsünü söylemiştir. Bu sanatın derinlemesine halkla birlikte varmıştır. «Yükte acımak olacak, insanlık yani, yavrum.»

Sanatta olsun, politikada olsun halkla birlikte yürürsen, onun sevgisini, dostluğunu, yaratıcılığını esas alırsan aldanmazsın... Ta Homerostan Yunus Emre'ye, Yunus Emreden Nazıma kadar bu böyle olmuştur. Halk insana, «Biz buradan gider olduk. Kalanlara selam olsun» dedirtecek bir yürek verir. Alabilene aşk olsun.

Biz gözlerimizi kör etmişiz. Bizler yozlaşmanın eşliğindeyiz. Önmüzdde duran Nazım Hikmet gerçeğine bakmıyoruz. Alnımızda balkmış bu ışığı görmüyoruz bile...

Halkın eli böylesine elinde, halkın sevgisi böylesine yüreğinde olmasaydı Nazım Hikmet Nazım Hikmet olamazdı. Yunus da, Homeros da öyle... Dostoyevski de... İnsanlığın yüreğine girmiş, her büyük insanın elinde halkın eli var. Bundan sonra da başka türlü mümkün değil.

kongre tertipçileri Demirel'i ve ilgili bakanları iyice sıkı tutmuş, ne yapıp yapıp Kültür Sarayı'nı dermeçatma bir programla kongreden bir ay önce «Kültür Hizmeti» gözboyayıcılığı içinde açtırmışlardır. Bu düzenbazlık ANT'ta açıklanıp da devrimci çevreler tepki göstermeğe başlayınca kongre düzenleyicileri adamakülli telaşa kapılmışlar ve kongrenin kazansız belası yapılması için tedbirlerini artırmışlardır.

Nihayet Kültür Sarayı, kapitalist pazarlıklarına hazır hale getirilmiş, milyonları zevklerine uygun şekilde ağırlamak üzere bir emini etekliler ordusu yetiştirilmiş, İstanbul'un bütün sefahat yerleri devletli misafirlerin ve allelerinin eğlenmelerine amade kılınmıştır. Ve Kongre Başkanı ve elektronik beyinli IBM'in yöneticisi cuma günü özel uçağı ile İstan-

bul'a bir imparator gibi ayak basmıştır.

Böyle tantana ile açılan kongre neleri gördücektir?

Kongrenin başta iki konusu vardır. Büyük kapitalist güçlerin birbiriyle hesaplaşmaları... Ve birbirleriyle hesaplaşırken Türkiye gibi geri bırakılmış ülkeleri daha fazla sömürmenin yollarını da aramak.

Birleşik Amerika'nın Batı Avrupa'daki sermayesi, son hesaplara göre 24 milyar doları aşmıştır. Elektronik, uçak gibi temel sanayiler başta olmak üzere bir çok ana sanayi kolları Amerikan sermayesinin kontrolüne geçmiştir. Bu bakımdan Avrupa sermayesi ile Amerikan sermayesi arasındaki hesaplaşma, bir bakıma uluslararası bir denge kurma çabalarıyla beraber götürülecektir.

Ya geri bırakılmış ülkeler üzerine görüşmeler?

Onun da cevabını İstanbul Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi'ne bağlı öğrenci kuruluşlarının yayınladıkları ortak bildiri vermektedir:

«Dünyayı yağma edenler toplanmış, İstanbul Kültür Sarayı'nda Uluslararası Ticaret Odası Genel Kurulu adıyla yapılacaktır. Dünyanın en büyük emperyalist örgütünü, emperyalizmi yurdumuzdan atışımızın 50. yılında, 50. kuruluş yılını ülkemizde kutlaması raslantı değil, tekelci kapitalizmin Türkiye'de ulaştığı düzeyi gösteren kesin kanıttır. Dün Sevr'de Türkiye'yi bölüşenler, yarı Taksim'de dünyayı bölüşecekler. Bu hareket, kurtuluş savaşının öncesinden bu yana emperyalizmin ülkemizdeki en güçlü boy gösterisidir.»

Bu boy gösterisine direnmek, her devrimci ve anti - emperyalist vatandaşın görevidir.

Amerikan işyerlerinde grev yapan Türk işçileri, yöneticilerin Amerikalılardan yana tutumunu protesto etmek üzere İstanbul Valiliği önünde.

Türkiye Amerikan Sömürgesi Olamaz!

GEÇTİĞİMİZ haftanın haysiyet kırıcı olayları sadece 516. fetih yıldönümünde İstanbul'un dünyanın en azgın kapitalistleri tarafından işgaliye kalmamış, Adana'da da emperyalist Amerika'nın askerleri, Türk yolcu uçaklarının Türkiye topraklarına inmesini önlemek cürretini göstermişlerdir.

«Üs yok, tesis var» gevezelikleri, Harp İş ve NATO İş sendikalarının Amerikan işyerlerinde giriştikleri grev hareketinden sonra tamamen iflas et-

miş ikili anlaşmalarla Türk topraklarının Amerikan işgal ve kontrolüne terk edildiği anlaşılmıştır. Türk topraklarında Türk kanunları Amerikalılara karşı işlememekte, Türk emekçilerinin hakları ayaklar altına alınmakta, hattâ bir kısım Türk topraklarına hiçbir Türk vatandaşı girememekte, Türk uçaklarının iniş kalkışı dahi Amerikalıların iznine tabi bulunmaktadır.

Büldüğü gibi Türkiye'deki Amerikalıların hizmetlerini yürüten TUSLOG teşkilatı, uzun süredir beri işçilerin haklarını tammaya yanaşmadığı için bu işyerlerinde çalışan Türk vatandaşları greve gitmiş bulunuyorlardı. Amerikalılar bu grevi kırmak için insanlık dışı metodlara başvurmuşlar, Türk işçilerinin üzerine kurt köpekleri saldırmışlar, sendikacıları yaralamışlar, Türk kanunlarını açıkça hiçe saymışlardır. Ancak bütün bu baskılara rağmen Türk işçileri direnmekte devam etmişlerdir.

Bu durum karşısında geçen hafta Adana'nın hava trafiğini idare eden Amerikalı teknik personel, Amerikalı komutanlardan aldığı emir üzerine, gece yarısından itibaren Adana Havaalanı'nın bütün ışıklarını söndürüp telsizleri susturduktan sonra işbağından ayrılmışlardır. Bu emsillerine karşısında İçerlik hava alanına inmek durumunda bulunan THY'na ait sivil yolcu uçakları ile Türk Hava Kuvvetleri'ne ait askeri uçakların iniş kalkışı imkânsız hale gelmiş, bütün seferler iptal edilmiştir.

Grevi yürüten Harp İş Sendikası yöneticileri, 16 günden beri sürdürdükleri grevi kırmak için Amerikalıların meydanı hava trafiğine kapadıklarını, böylece Türkiye'nin Ortadoğu ile irtibatını kestiklerini, hükümetin bu durumu gerekçe göstererek «millî güvenlik» nedeniyle grevi ertelemesine ortam hazırlamak istediklerini açıklamıştır.

Bağlanıktan beri Amerikan işyerlerinde Türk işçilerinin haklarının yenmesine pek ses çıkartmayan Bâbü'lî basını, bu sabotaj karşısında Amerikalılara ve İçerlik'te hava trafiğini yönetme hakkını yabancılara veren ikili anlaşmalara şiddetle saldırıya başlamıştır. Çünkü, gazetelerin Adana baskılarını yapabilmeleri için matrislerin gece yarısı uçakla Adana'ya gönderilmesi gerekmektedir, gazetelerin sabotajdan sonra Adana baskıları imkânsız hale gelmiştir. Bunun üzerine Bâbü'lî gazeteleri ulusal haysiyetimizin ayaklar altına alındığını dem vuran yazılar döşenmişlerdir.

Bu gerçekten haysiyet kırıcı sabotajın yankıları sürüp giderken, bir başka haber, ulusal gurura yeni bir darbe daha vurmuştur. Bu habere göre, bir süre önce Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde öğrenciler tarafından yakılan Amerikan Büyükelçisi Komer'in makam arabası Türk Hükümeti tarafından tazmin edilerek 1969 model bir «Cadillac» satın alınmıştır. Büyükelçinin otomobilinden daha yeni model olan araba, Türkiye bütçesine 11 bin dolara mal olmuştur. Hariciye'nin yetkilileri tarafından Amerikan Büyükelçiliği'ne teslim edilen araba büyükelçilik garajında muhafaza edilmektedir. İlginçler, bu otomobilin, yeni büyükelçi Handley'in Türkiye'ye gelişine kadar kullanılmayacağını söylemişlerdir.

Türkiye'nin bağımsızlığını savundukları için gençler hapishane ve mahkeme köşelerinde sürdürülürken, Türkiye'nin bağımsızlık ve ulusal egemenliğini ayaklar altına alan bir yabancı devletin büyükelçisine bu şekilde, üstelik milletin parasıyla, kendilerini affettirmeye çalışanları bu millet affetmeyecektir. Türkiye'nin bir müstemleke olmayacağını, Amerikalılara ve onların emrindeki işbirlikçilerine gösterecektir.

C.H.P.

ORTANIN Solu denen hareketin başına getirilen Ecevit'ten önce, Paşa, «kendini solcu sananlara» ifadesini kullanmıştı. Bunu, kendileriyle Geniş Cephe kurarak, sözde, bürokratik devlet güçlerini ele geçirme taktiği güden gruba karşı söylemişti. Tarihi yerlerini tayin etmemiş olanlar, son olayların bütünü içinde birbirine düşmüş gözüküyorlar. Birbirine düşenler, politik yapıdaki bürokratik Osmanlı ve Cumhuriyet geleneğini anlamadan, eksik - yemelik ve dogmatik açıklamalar yapmaya çalışan «kendilerine solcu denene» grup (ki biz bunlara romantik bürokratlar diyoruz) ile bunların ele geçirmek iddiasında oldukları gerçekten de bürokratik fonksiyon ve hiyerarşisi ile CHP ve Paşa'dır. Bu grupların birbirine düşmesinde, bize göre alacak tarihi önemli bir ders vardır. Bu ders, romantik dostlara yerlerini, belki de hadlerini bildiren bir ders olursa yararlı olur. Bunun için Paşa'nın yönetimi içinde Ecevit'in CHP. Her toplantısında verdiği demecinden hareket edeceğiz.

1 ECEVİTİN TÜRKİYE İÇİN MARX YORUMU:

«... Bizde oyu pek önemsemeyen, garip bir demokrasi türü bekleyen bazı aydınlarımız vardır. Bir kısım aydınlarımız eski Osmanlı alışkanlığı ile halktan kopmuş insanlardır. Marx Türkiye'de doğsaydı, sınıf ayrımını proleter ve burjuva diye değil, halk ve aydın diye yapardı. Biz o biçimde aydınlardan ayrılarak gerçek aydın olmaya kararlıyız. Halktan kopmuş ayrı bir sınıf aydınlarla demokratik devlet idaresi yürütülemez.» (1)

Gerçekten de, Ecevit'in dediği gibi, Marx Türkiye'de doğsaydı, bürokrat (sivil - asker) yöneticilerin halkla ters düşme halinin tarihi süreç içinde oluşmasını açıklamak isteyebilirdi.

a. Fakat bunu yaparken, kapitalist üretim ilişkileri içinde söz konusu olan proleter ve burjuva ayrımını yapmazdı denemez. Çünkü bugün uluslararası mülkiyetli üretim ilişkileri içinde, yani uluslararası kapitalizm içinde Türkiye'nin yerini tayin etmek isterdi. Ve bu arada Türkiye'de burjuvazi gibi bir sınıf varsa, onun yerini özellikle uluslararası ilişkilere göre belirtmeye özel bir itina gösterebilirdi. Ve Türkiye proleteryasını da öylece yerine koyabilirdi.

b. Yukarıki hususları yapması, şüphesiz, defalarca söylediğimiz, Ecevit'in de şimdi söylediği halktan kopuk bürokrat aydın ile halk arasındaki ilişkileri, daha doğrusu ilişkiliyi ortaya koymaya çalışmasına engel değildi. Aksine zorunlu görünür de. Yalnız bu ilişkinin tesbitinde bürokratlar karşısında yer alan kitleleri, sınıfsal, yada toplumsal yapılarına bakmaksızın, herhalde sadece «halk» diye ele almazdı. Ve ayrıca, tarihi bürokratik yapıyı zamanla, özellikle 19. Yüzyıl başından itibaren kapitalizme ve sonrasında emperyalizme olan ekonomik ve ideolojik bağları ile de yerine kordu. Tarihi bürokratik - politik yapıya dayanan CHP, uzun deney ve gözlemleriyle halkın büyük kitlelerine, bu arada özellikle emekçi kitlelerine karşı düştüğünü görmüştür. Bunu herkesten iyi görmüş olması gerekir. Paşa zamanı bundan çok yakınmıştır da. CHP, hiçbir seçim kazanmadığı gibi, oyları genel olarak da azalma eğilimi göstermektedir. Fakat hem bürokratik geleneği, hem de onun Türkiye'ye getirdiği kapitalist baki ideolojik kurumların temsil ediniz ve hem de belirnege başlayan sınıf ayrımlarını dikkate almadan oy peşinde «devrim»den söz ediniz. Bu açık bir çelişkidir. Bu yolda bir ortamın solculuğu Türkiye halkı için «batılma» kadar mistik bir solculuktur. Sınıf meselelerini gözden uzak tutan bir fonksiyonla, eskiden olduğu gibi, bürokrasinin önceden yaptığı gibi halkın bölünmesine ve Türkiye'nin emperyalizme tamamlanmasına yardım eder. Nitekim, Ecevit'in yerurulamaya çalıştığı Marx, bürokratik - politik yapının güçlenmesini, devletin yozlaşması ola-

Gelin, Gelin - Güvey

Sosyete yazarlarından AL - BENİ şifatiyle yarıklı bir mühlüm ve önemli bir okuyucu sizlere dile getirmekte kendini görevli addettim... Konumuz öyle bir gündür ki, hence bugün Türkiye'de siyaset alanında gayet yerinde olarak yerine getirilen, ve sevgili solcu dedemiz İnönü'nün ön ve ayak olduğu bir büyük ve ehemmiyetli yaklaşılmamın, yani aramızdaki seşleri yamama ve birbirimize yamama prosedür sürecinin tensel bir yansıması olarak diyebilirim ki, tuvaletler harika, smokinler en alısından ve sifonlar işler haldeydi.. Daha yer almanış bu töreni benim kut muhayyileme öncelikle olmamın nedenini yazmam sonunda belirteceğim... Okuyucularımı kütünsedim için sormuyorum: Siz Kuzguncuk'a hiç gittiniz mi? Gittinizse, Kırmızı Yalı'yı, imkân yok, görmüşsünüzdür. Havuzun var, neylüferli; penceresi var, perdeli; ve bir zamanlar da bir sahibi vardı: en dehşetli anti - komünistlerimizden Mocan... Bu millî ve emni şahsiyet komünistlere karşı yalınımın tarzı mimari'sini korumak için büyük savaşlar verirdi, duyurdık. İşte şimdi bu yahda bu Mocan'ın torunu ve Ayye ve Dünder Başımaz'ın kızıyla Samet Ağaoğlu'nun oğlu Mustafa Kemal evlenecek. Taarı ikisini de mutlu kılın. Gelgelelim, dünyada kimseyi mutluluğunda yalnız bırakmazlar, siyasetin yasantiya karışmasının belki hakkı, belki de acımasız yanı bu... O kadar ki, Celâl Bayar, mecbur, oğlan tarafının baş davetlisi... Samet Ağaoğlu zaten baba; Sıtkı Yırcalı tank... TİP'in eski genel sekreteri Nihat Sarğın zaten enişte... Gelinin amcası Zeki Başımaz elbet bir kutlama teli çekecektir. İnönü son zamanlardaki bütün bu restorasyon çabalarının genel plânda yürütücüsü olarak düğünde hazır bulunsun, yeridir... Daha başka önemli kişilerin de iştirakiyle yapılacak bu törenin mutlu gelin ve güveyini kutlarız. Gün öncesi bu yazıyı yazışımın nedenine gelince, ya Ordu bu izdivaca da Olmaz! diyiverirse diye korkuyorum da ondan...

25 Mayıs, Çarşamba 1969

Can YÜCEL

KENDİSİNE KARŞI MI ?

İdris KÜÇÜKÖMER

Ferruh Doğan

rak görür. Politik mücadeleyle yürütebilmek, politik yapı farklarını anlamayı gerektirir. Politik yapı farklarını anlayabilmek ise, bürokrasinin fonksiyon ve hiyerarşisinin cesametini anlamaya bağlıdır. Bu mekanizma büyüyüp yayıldıkça, devrim olanakları azalır. Ayrıca bürokratik devletin otonomisine, sosyal tabakaların gelişerek sınıflar haline gelemediği toplumlar da rastlanır, denmektedir. Alman İdeolojisi'nde şöyle söylenmektedir: «Bir zümre (sosyal tabaka) değil de, bir sınıf olmasından ötürü, burjuvazi, kendisini mahalli planda değil, millet planında organize etmek ve (fortlerinin) ortak menfaatlerine genel bir form (sekil) vermek zorundadır. Özel mülkiyetin topluluktan kopması (sıyrılması) dolayısıyla, devlet sivil toplumun dışında ve yanında yer alan özel bir varlık haline gelmiştir. Ama bu devlet, burjuvaların hem içinde hem de dışında, mülkiyetlerini ve menfaatlerini karşılıklı olarak korumaları ve garanti altına almaları amacı ile kabul ettikleri (ortaya koydukları) bir organizasyon şeklinde başka bir şey değildir. Devletin bağımsızlığına sadece zümrelerin (sosyal tabakaların) gelişerek sınıflar haline gelmedikleri ülkelerde rastlanmaktadır, bugün. Yani, öteki gelişmiş ülkelerde ortadan kalkmış olan zümrelerin hâlâ bir rol oynayabildikleri, yani karma bir düzenin hüküm sürdüğü ve halkın belli bir bölümünün öteki bölümler üzerinde hakimiyet kuramamış olduğu ülkelerde rastlanmaktadır. Almanya'nın durumu özellikle bu anlattığımız şekildedir. En modern devlet örneği ise, Kuzey Amerika'da görülmektedir. Fransız, İngiliz ve Amerikan yazarlarının hepsi de, devletin, sadece özel mülkiyeti korumak için mevcut olduğunu ileri sürmektedirler; ve böylece, bu kanaat, herkesin kafasına yerleşmiş bulunmaktadır.» (2)

Yine Louis Bonaparte'm Hükümet Darbesi adlı eserinde Marx, şunları da söylemektedir: «Şurası hemen anlaşıldı ki, yürütme gücünün yarım milyondan fazla kişiden kurulu bir memur ordusuna sahip olduğu ve dolayısıyla, büyük ölçüde menfaat ve hayatı sürekli olarak el altında bulundurduğu, devletin, en geniş hayat belirtilerinden en küçük davranışlarına kadar sivil toplumu kapsadığı, denetlediği, düzene soktuğu, gözetlediği ve vesayeti altında tuttuğu, bu asalet yapının, en görülmelik bir merkeziyetçilikle, daha çabuk bir hareket yeteneği ve etkinlik kazandığı Fransa gibi bir ülkede, Millet Meclisi, - devlet yönetimini basitleştirmede, memur ordusunu mümkün olduğu kadar azaltmadığı ve nihayet sivil topluma ve kanunlarına, hükümet gücüne bağlı olmaksızın, kendi örgütlerini kurma olanağını vermediği için - baskınlıkları elinde bulundurma hakkını yitirdiği gibi, tüm gerçek itibarıyla da yitirdi. Fakat Fransız burjuvazisinin maddi yararı, bu geniş ve karışık hükümet düzeninin ayakta durmasına sıkıca bağlı idi. Burjuvazi, işe yaramaz adamlarını bu hükümete yerleştiriyor ve böylece, menfaat, gelir, onursal şeref adı altında veremediklerini, ayıklı adı altında tamamıyıyor. Öte yandan, politik çıkarı onu, günden güne baskıyı artırmaya ve dolayısıyla, hükümetin araç ve personeli artırmaya zorluyordu.» (3)

Osmanlı üretim ilişkileri kendi içinden büyük ölçüde kapitalist ilişkilere dönüşmemiştir. Artan nüfus ve işsizlerin bir kısmını devlet istihdam edici olmak zorundaydı. Ve çeşitli zümrelerden gelen kimseler de, bürokrasi içinde bir fonksiyon sahibi olabilmek için devlet kapısında kulluğa namzet oluyorlardı.

2

CHP'NİN ROMANTİK BÜROKRATLARDAN AYRILMA ÇABASI :

a. Bugün açıkça halka karşı düşmüş gözükken bürokratik yapıyı tarihî köklerinden, ve bu köklere dayanarak halen toplayageldiği nimetlerden ayırmak kabili midir? Bu tarihî bürokrasinin devrimciliği ne olabilir? Bu mesele sınıfsal açıdan bakmadan çözülebilir mi?

b. Sınıf meselelerini gözden uzak tutturucu batıcı - laik ideoloji ile şartlanmış bir bürokrasiye dahil olanlar yada olmak isteyenler devrimci olabilirler mi?

Bu üç soruyu hem Paşa ve Ecevit'e soruyoruz, ve hem de Ecevit'in «kendisini solcu sanana» dediği, CHP'yi, daha doğrusu bürokratik mekanizmayı ele geçirmekle devrimcilik yapacağını sanan eksik - romantik ve dogmatik Geniş Cephe'cilere soruyoruz. Bu sonunculara, işte bunun içindir ki, «romantik bürokratlar» diyoruz.

Yine Ecevit'in demecine dönelim:

«CHP ile beraber olmayıp da onu kendi amaçları için kullanmak isteyen bizim dışımızda bazı sol çevreler, birkaç aydır bize karşı büyük bir kırgınlık içindeydiler. Çünkü akıllarınca geniş cephe stratejisi içinde bizi kullanıp sonra tozlarını paylaşacaklarını sanıyorlardı. Bu oyuna gelmeyeceğimizi anladılar. Yayınladığımız bildirilerle bu oyuna gelmeyeceğimizi gösterdik. Biliyoruz. Bunu hazmedemeyeceklerdir. Ama o vesile ile karşımıza çıkamayacaklardı. Başka vesilelerle karşımıza çıkacaklardı. Şimdi vesile buldular. Aslında kendilerini bizden ileri sol sanıyorlar. Aslında solcu da değildiler. Gerçek solcu halkın içinde olan, halktan yana olanlardır. Bunların hepsi halka en saygısız ve güvensiz kişilerdir... Halka inanamadıkları veya halkın ayağına gitmeğe katlanamadıkları için, bir aydınlar idaresi, aydınlar demokrasisi hevesine kapılan ve bu idaredeki yerlerini hayal eden bazılarıyla aramızda içten içe bir kaynaşma vardı.

«Yine bu dava aydın - bürokrat egemenliğine veya gerçek halk egemenliğine taraftar olanlar arasında da mücadeledir. Gidenler aydın - bürokrat egemenliğinden yana olanlar, kalanlar halktan yana olanlardır. Böylelikle CHP şimdi gerçek yerine, her yöni ile halk zeminine oturmuş olmaktadır. CHP ile işbirliği yapacaklar, bizim şartlarımıza uymak zorundadırlar. Biz onların şartlarına uyamayız. Bizim omuzumuza basarak bizi kendi peşlerinde sürükleyemezler.

«Bizim çektiğimiz, halktan kopmuş aydınlardan da. Biz o türlü aydın davranışlarından ayrılıyoruz. Halk zeminine oturuyoruz. Bu sarsıntı, halk zeminine sapsağılam oturma çabamızdan geliyor.»

Bunlar gayet açık ifadelerdir. Kimlere hitap ediyorsa, onlar tarafından cevaplandırılmalıdır. Ve bu ifadelerle göre, devrim yobazlığı tashih edilmiş olmaktadır. Aksine, anlayanlar için, üzerine daha fazla basılmaktadır.

Yalnız Paşa ve Ecevit'e daha önce bir kitabımızda sorduğumuz sorulardan birini tekrar soracağız:

Bu halkçılığın gerçekleştirilmesinin açık seçik araçları nedir? Partileri araçları niteler çünkü. Bu araçlar, amaçlarla tutarlı bir biçimde CHP'de yoktur. Bunun da sebebi, Türkiye'nin kurtuluşu meselesini sınıfsal açıdan ortaya koymamaktadır. Bize göre, kapitalist âlemde CHP'nin fonksiyonu bu karanlığı yaratmak ve yaşatmaktır. CHP bu karanlıktan kurtulabilirse, devrimciliğe yönelebilir. Bu ise, kökleriyle bağlı olduğu bürokrasiye karşı çıkmakla olur. Yoksa sadece, kendilerinin «aşırı bürokrat» dediği, bizim de romantik dediğimiz gruba karşı çıkmakla olmaz!

Bürokratlar, dikkat! Tarihî olarak yer tayinini yapınız. Bu yer tayin edilmeden ileri gidilebilir mi? Yer tayinini yapmayanlar romantiks olarak kalacaklardır. Sol adına bu yolda direnme, sınıf meselelerinin gerçekte gözden kaçırılmasına sebep olacaktır.

Mütemadiyen Mustafa Kemal sayıklamayınız. Yada sayıklar gözükmeyiniz. Mustafa Kemal'i artık tarih içindeki yerine bırakınız. Devrimcilik adama tapınma ile olmaz. Hemen sorulum: Taktik bazen ağılma stratejik duvarlar, tuzaklar yaratılmasına yol açmaz mı beyler?

1) Ulus Gazetesi, 22.5.1969

2) Alman İdeolojisi, (Birinci Bölüm), Marx ve Engels, S. Hilav tercümesi, Sosyal Yayınlar, S. 109 - 110

3) Louis Bonaparte'm Darbesi, Marx, A. Acar tercümesi, İzlem Yayınları, S. 59 - 60

Barzani Hareketi ve Türk

— IV —

DOGU Sorununu ana hatlarıyla ortaya koyduktan sonra, bu yazıda da, kısaca Ortadoğu'daki anti - emperyalist gelişme ve kuzey Irak'taki Barzani hareketi üstünde duracağız. Türk Baasçılığına dokunacağımız kısaca...

Emperyalizm için Vietnam'dan da önemli olan Ortadoğu'daki emekçi halkların kurtuluşu, ancak hatasız bir eylem stratejisinin uygulanmasıyla mümkün olacaktır. Tarih hataları affetmez. Ve yapılan hataların cezasını da, kim yapmış olursa olsun, emekçi kitleler çekecektir.

Arap halklarını emperyalizme karşı yürüttüğü kavgayı gönülden destekliyoruz. Yüregimiz onlar için çarpıyor. Fakat ne var ki, Arap halklarının bugün ezik ve yenik duruma düşürülmesindeki hata, birinci derecede Arap yönetimlerindir. Yüregimizi onların kutsal kavgasından yana koyarken, yapmış oldukları hataları da gözünüzlü kırpmadan eleştireceğiz.

Emperyalistler Ortadoğu'dan usulen çekildiklerinde, ülkelerin yönetimini kendilerine en sadık sınıflara ve ailelere devrederken, beri yanda kendi vesayetlerinde bir İsrailli karakolu da bırakarak gittiler. Suud ailesine Arabistan'ı, Kral Faruk'a Mısır'ı, Hâşimî ailesine Ürdün'ü, Kral Veyssel ailesine Irak'ı, hristiyan zümrenin hakimiyetine de Lübnan'ı bırakmaları, bu sömürme fikrinin mahsulü idi.

1952'de Mısırda krallığı tasfiye edip yönetimi ele alan sivil - asker aydın zümresi, fabrikaları işgal eden işçileri sehpaya çekerken, ilk büyük yanlış adımı da atmış oluyordu. Emekçi kitlelere rağmen, emekçi kitlelerden kopuk, emekçi kitlelerin üstünde sosyalist bir uygulamaya girişmek isteyen bürokrasi, başarı sağlayamadı ve başarısızlığın temel sebebini kavrayamadan yeni maceralara sürüklendi. «Tarihin en eski kavmi» ve «insanlık medeniyetinin ilk kurucularından olan Arap kavminden «asale» ve «secatını» harekete getirmesi istendi yıllarca... Şöven tutkular işlendikçe, gerçekler toz pembe bulutların ötesinde görülemedi gitti. Ve bugünkü duruma gelindi nihayet.

Suriye'de sosyalistlerin de desteğiyle 1963'te iktidara gelen Baasçılar, ilk iş olarak sosyalistleri sürüp tutuklamakla işe başladılar. Sosyalist olduklarını günde bilmem kaç kere ilan eden bu sivil - asker aydın zümre de anti - emperyalist mücadeleli emekçi kitlelere dayanmadan yürütmek sevdasına kapıldı. Toprak reformu yapıldı. Fakat köylü bunun farkında bile değil. Emekçi kitlelerden kopuk aydınlar sosyalizmin kurmaya çalışan Baasçılar, faşist yönetimlere has ırkçı metodları uygulamaktan da geri durmadılar. Yahudi düşmanlığı ile birlikte, Türk ve Kürt düşmanlığını, Arap milliyetçiliğinin, daha doğrusu ırkçılığının gıdası haline getirdiler. İddi bir Hatay için

«İlhak» mitingleri düzenleyip kabarak bağırıp çağırıyorlar. Heyecan yaratıyorlar. Şu garipliğe bakın ki, en ilerici başbakanlardan Yusuf Züeyn'in kabinesinde istihbarat bakanlığı yapmış olan Ahmet Hilafî, Kürtlerin ilhaka ve asimilasyona tabi tutulması için parti merkez komitesine faşistçe bir rapor vermiş ve bu rapor kabul edilerek hükümet tarafından uygulanmak istenmiştir.

9 ana esasa dayanan raporun girişi şöyledir:

«— Allemuhum yester'bun (— Onlara - kürtlere - okul açın, kültür verin, öğretin, Araplaşacaklar.) prensibiyle hareket ettik. Tam aksi sonuç alındı. Okutulanlar ya komünist yada Kürtçü oldular. Bu sebeple onlara okul açmamalıyız. Yeni ev yaptırmamalıyız. Toprak reformu nedeniyle sınır çizgisinden 25. Kilometre'ye kadar olan bölgeden Kürt'leri boşaltıp içeri kısımlara aktaralım, yerlerine Arap Şammar aşiretini yerleştirelim. (En saf ve katıksız Arap aşiretlerinden biri olduğundan.) Bunlar da sonuç vermediği takdirde, daha etkin çarelere başvuralım.» (1)

Bu zat şimdi de, sosyalistlik taslayan Baas Partisi'nin en önemli kademelerinde bulunmaktadır.

Raporun kapsadığı esasların yerine getirilmesi için 1966'da uygulamaya girildi. Ve ilk planda binlerce Türk ve Kürt'ün vatandaşlık hakları iptal edildi. İçte ve dışta sert tepkilere sebep olan bu faşistçe işlem Haziran Savaşı'nın patlak vermesiyle duraksadı.

Lahana turgusu ile bu şekilde perhiz yapmanın tek sebebi, emekçi kitlelere ve proleterya örgütüne dayanmadan, sadece ve tek başına bürokrasi ile anti - emperyalist kavgayı yürütmek isteğidir. Ve bildiği gibi de, tutmuyor böylesi bir strateji ile yürütülen eylem.

Irak'ın durumu da Mısır ve Suriye'den pek farklı değildir. Hattâ Irak'taki Baasçı yönetimlerin faşist ve ırkçı karakteri daha ağır basmaktadır.

1958'de krallık rejimini deviren Kasım, mevcut bütün hiziplerin desteğiyle iktidara geldi. Daha önce hepsi gizli faaliyet gösteren bu hiziplerin (Baasçılar, sosyalistler, Irak'lı demokratlar, Arap millicileri ve Kürdistan Demokrat Partisi), devrimden sonra faaliyetlerine izin verildi ve bu durum aiti ay kadar devam etti.

1959'un ilk aylarında Musul'da ve Kerkük'te Arap millicilerin giriştiği ayaklanma ve 1960'da Baasçıların Kasım'a suikast yapması üzerine partilerin faaliyetleri de yasaklandı.

İktidarının ilk sekiz ayında Irak'ı Bağdat Paketi'nden çıkarak Habbaniye ve Süeyyibe'deki İngiliz üslerini tasfiye edip kısmi bir toprak reformunu da yapan General Kasım, daha sonra tam bir diktatör rejimi kurmaktan da geri kalmadı.

1960'ta sosyalistlere karşı girişilen terör 1961 - 62'de daha da hızlandırıldı. Bu 3 - 5 aylık sürgün ve 5 - 6 yıl arasında değişen çeşitli cezalar şeklinde tatbik ediliyordu. Arap millicilerinin ve Baas'ın iktidarının kendileri için daha büyük felaket getireceğini çok iyi bilen Arap marksistleri, bu muameleye razı idiler ve bu yüzden Kasım'a karşı onları desteklemediler. Nitekim bu gruplar Kasım'ı devirip iktidara gelince, «komünist avı» adı altında hemen büyük bir katliama giriştiler. Daha darbenin ilk günü yayınladıkları 13. bildiri ile «El İbadet küllume suyu» (Her kimin komünist olduğundan güphelenirseniz, derhal yokedin.) diye anons yaparak büyük işkencelerle binlerce insan öldürdüler.

Dokuz ay sonra suç ortağı millicileri ekarte ederek tek başlarına iktidarı

koltuğuna oturan Arif kardeşler, bu sefer de bir nevi sosyalistlik taslayarak anti - emperyalist mücadelenin mücahidi kesildiler. Emekçi kitlelerinin uzanmış cereyan bu aydınlar sosyalizminin yürüttüğü anti - emperyalist mücadeleden sonuçları da kimsenin meçhulü değildir. 1968 Temmuz'undan bu yana da, El Bekr üstlenmiştir bu görevi...

Barzani Hareketi

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Irak'ın mandaterliğini üstlenen İngilizler, petrol bölgesinin istikbalini pek garantide görmüyorlardı. Haşin ve sert mizaçlı Kürt aşiretli her seferinde kargaşalık çıkararak huzur bozuyorlardı onlara. Daha 1915'te bölgeyi işgale girişirken büyük bir dirençle karşılaşmışlardı zaten. Bu nedenle, bölgeyi birkaç defa boşaltmak istemişler, fakat muvaffak olamamışlardı.

İkinci Dünya Savaşı arifesinde, en güçlü Kürt aşiretlerinden biri olan Barzani aşireti, Kuzey Irak'ta muhtar bir idare kurmak üzere ayaklandı. Bu ayaklanmayı bölgedeki diğer birçok aşiretler de destekledi. Feodal bir yapı içinde bulunan bölgede, bir aşiretin hakimiyet teassüsü edip bir ulusal çekirdek teşkil etmesi, daha önce her ne şekilde ve suretle olursa olsun, Türk'lere karşı Kürt aşiretlerini ayaklandırmak çabasında bulunmuş olan İngiliz emperyalistlerini iyice kuşkulandırarak çileden çıkartmış ve çeşitli taktiklerle ayaklanmayı bastırmaya yöneltmişti. Araplardan teşkil edilen birliklerin yanı sıra bazı Kürt aşiretleri de silahlandırılarak İngiliz uçaqlarının refakatinde isyan bölgesine sevk edilmiş ve çetin savaşlardan sonra ayaklanma bastırılmıştır. İsyanın bastırılmasından sonra, 1940'larda Barzani'lerle birlikte diğer isyancı aşiretler toptan sınırışına sürgün edilmişler, binlerce insan, çocuk ve hayvanlarıyla birlikte diyar diyar yurt dışına (Türkiye'de, İran'da) süründürülmüşlerdir. İngiliz emperyalistlerinin Irak'tan çekilmesinden sonra tekrar yurtlarına dönen Kürtler, bu sefer de emperyalistlerin yerine geçmiş olan krallığın hısmına uğrayarak tekrar silaha sarılmak mecburiyetinde bırakılmışlar, yeni bir boğuşmanın içine itilmişlerdir.

Irak'taki Arap ve Kürt halklarının İngiliz emperyalistleri tarafından birbirine bu şekilde düşmanlaştırılmasından sonra toplumlar arası diyalog kopmuş ve halklar birbirine karşı iki rakip hasım şeklinde kamplaştırılmıştır.

Irak krallık yönetiminin birtakım ağır baskılara girişmesi üzerine 1944 - 45 yıllarında bölgede savaş tekrar patlak vermiş, neticede Barzani'nin liderliğindeki kuvvetler tutunamayarak bu sefer de İran'a sığınmak zorunda kalmışlardır. 1946'da İran'a geçen Barzani, Mahabat Kürt Cumhuriyeti'nin kuruluşunda büyük rol oynamış, cumhuriyetin yıkılmasından sonra emrindeki kuvvetlerle tekrar Irak'a dönmüştür. Son olarak çıkan savaşlar sonunda orada da tutunamayarak beraberindeki bin kûsur adamıyla Sovyetler'e iltica etmiştir. Mülteciler 11 yıl Sovyetler'de kalmış 1958'deki devrimden sonra geri gelmelerine izin verilerek yurda dönmeleri sağlanmıştır.

Yukarıda da belirttiğim gibi, ilk birkaç ay geniş bir hürriyet havası yaratan Kasım, sonradan diktatör yönetimin kurunca, daha önce Kürtlere vaat ettiği hakları da vermeyince, 11 Eylül

Baasçılar

Ahmet ARAS

1961'de Kuzey Irak'taki Kürt hareketi başlamış ve bugüne kadar sürmüştür. Şimdiye kadar birkaç defa anlaşılmaya varılmışsa da, Arap yönetimleri hiçbir zaman anlaşmanın gereklerini yerine getirmemişlerdir.

Yıllarca Kürt bölgesini ekonomik abluka altında tutarak Kürtleri Arap çemberinde boğacaklarını söyleyen ve bu şekilde çaba gösteren Irak ve Suriye Baasçıları'nın bu tutumunu tasvip etmeye imkân yoktur. Bundan Kürt ve Arap halklarının zararına olarak sadece emperyalistler yarar sağlar. Nitekim, bu abluka nedeniyle, Barzani Hareketi, zaman zaman emperyalist Batı ülkelerinden yardım almak zorunda kalmakta, ve bu durum, yanlış olarak Barzani'nin emperyalizmle işbirliği yaptığı izleniminin doğmasına sebep olmaktadır. Arapların emperyalizm tarafından ezilmesi, onların da başka bir halkı ezmesine cevaz vermez.

Kuzey Irak'taki hareketin niteliğini tesbitte yarar vardır. Hareket ulusal bir harekettir. Sınıfsal karakteri de vardır. Başlangıçta güçlü bir aşiretin liderliğinde başlamış, daha sonra toplumun bütün tabakalarının iştirakiyle ulusal bir nitelik kazanmıştır. Kavga içinde uluslaşma bilinci gelerek halkta demokratik eğilimler kuvvetlenmiştir. Hareket aynı zamanda ilerici bir yönetim kurmuştur, hem de Baasçıların laftan ibaret ilericiliği ile kıyaslanmayacak derecede ilerici... Statülerini yıttiren bütün nüfuzlu ağalar, tekkelerini kaybetme korkusundaki şeyhler ve onlara bağlı sofuları bugün Baasçı yönetimin en sadık ve paralı müttelikleridir. Harekete karşı kullanılan Salahaddin süvarileri, bunlardan teşkil edilmektedir.

Hükümet kuvvetleri tarafına geçip Kürtlere karşı dövuşen Talabani'nin sosyalist olduğu söylenmektedir ki, bunun da aslı esası yoktur. Hareketi destekleyen Arap sosyalistlerine son zamanlarda yapılan ağır baskılarda da, Talabani'nin kullandığını herkes bilmektedir.

Adamlarıyla birlikte öldürülmesinden iki ay kadar önce Bemo, Derbendikan, Kanıması, Keredağ gibi yerlerde ekonömlistleri imha hareketi düzenleyen Talabani, paralı bir askerden başka bir şey değildir. Irak sosyalist örgütünün Erbil'deki sekreteri Seyit Ta-ha'nın geçen şubat ayında Talabani'ler tarafından öldürülmüş olması da, bu durumunu açıkça belgelemektedir.

Kuzey Irak'taki bu hareketi emperyalistlerin vesayetinde görmek isteyenler de yanılmaktadır. Baasçı yönetimlerin Kürtleri emperyalistlerin kucağına atmak istemesine rağmen, Kürtler, hiçbir zaman Yahudiler gibi emperyalizmin piyonu durumuna düşmek istememişler, ve bunun için de azami derecede direktli olmuşlardır. Kürtler Batı Avrupa ülkeleriyle olduğu gibi Doğu Avrupa ülkeleriyle de münasebetlerini sürdürmektedirler. Doğu Avrupa ülkelerinden (Çek, Bulgar) silah aldıkları gibi, bazı Batı Avrupa ülkelerinden de ilaç v.s. almaktadırlar. Son olarak bundan birkaç gün önce I.P.C. (Iraq Petroleum Company) yetkililerinden bir İngiliz lordunun, Musul petrol tesislerine sabotaj yapılması üzerine Sunday Times Gazetesinde, Kürtlere karşı kumpanyanın ortağı beş batılı ülkeyi (Holanda, İngiltere, Fransa, Batı Almanya ve Belçika) elhada çağırması da duruma yeterince açıklık getirmektedir.

Kuzey Irak'taki bu oluşum karşısında, bizim kışkırtmaya ve telaşa kapılmamıza lüzum da gerek yoktur. Her fırsatta Barzani, Türkiye ile bir ilgisi olmadığını ve olmayacağını açıklamak-

tadır. Bütün Türkiye'de olduğu gibi, doğuda da istikbalde devrimcilerin toplum kaderinde söz sahibi olacağı muhakkaktır. Hiçbir doğulu devrimcinin Türkiye'nin sınırları dışında bir çözüm düşündüğünü, aradığını görmek mümkün değildir.

Anadolu'nun ayrı ayrı bölgelerinin birbirleriyle iktisadi bütünleşme meydana

BİR BARZANI ASKERİ
— Usta bir gerillacı —

Molla
Mustafa
Barzani,
Kürtlere karşı
sonradan teröre
giren Arif
ile beraber

getirmesi de, bu durumu teyid eden bilimsel bir faktördür. Bunun için devrimciler Anadolu gerçekliğini kıstas alarak yürüyeceklerdir yarımlara.

Türk Baasçıları

Yukarıda söz konusu ülkelerde emekçi kitlelerinden kopuk, bürokrasinin anti - emperyalist mücadeleyi rotasına oturtmadığına kısaca işaret ettim.

Bürokrasiye toz kondurmadan, emekçi halkımızın biricik örgütünü boy hedefi yaparak devrimci ve anti - emperyalist olmak arzusu, milli demokratik devrimcilerimizin Baasçı bir karaktere sahip olduğunu gösteren esassı bir işarettir.

Toplumsal olaylara karşı reaksiyoner ve ilerici niteliğe sahip güçlerin

devrimci mücadeleye katılmasını temin etmek elbette devrimci bir görevdir. Ama bu, proleteryanın öncülüğünde ve emekçi kitlelerin motor gücüne dayanarak yapılacak. Emekçi halk kitlelerine ters düşmüş biçimsel devrimciliğin bataklığına saplanarak değil, Şartlanmış kafalardaki mitler yıkılmadan, bürokrasinin devrimi olacağını beklemek, hayaldir. Küçük burjuva oportünizmidir. Şoven tutkuların bileylemesi ile hedefe varıldığı da nerede görülmüştür? Hem sonra bürokrasi ne zaman iktidardan düğü ki Türkiye-de?

Türkiye insanı kadar şartlandırılmış, çarşıtlı bir insan tipi daha yoktur yeryüzünde. Bunda en büyük günah payı bürokrasinindir.

Buna rağmen, devrimci eylemde asgari, yeterli bir birikim düzeyinde, bürokrasinin ittifakını reddeden akli-başında hiçbir devrimci düşünülemez.

Kuzey Irak dağlarında at koşuran
Barzani mücahitlerinden biri

Fakat bu ittifak, kendi kendine geliş-güvey olmakla ve muhayyel cephe teşkil edilmekle değil, davanın asıl sahibi emekçi kitlelerin muayyen tarihi şartlarda verebileceği bir kararla yapılacak ittifak olacaktır.

Emekçi kitleler de, yeterli veya az yeterli olsun, politik örgütleriyle eylemlerin yürütür, hedefe varırlar. Örgütsüz eylem düşünülemez. Devrim yapılamaz.

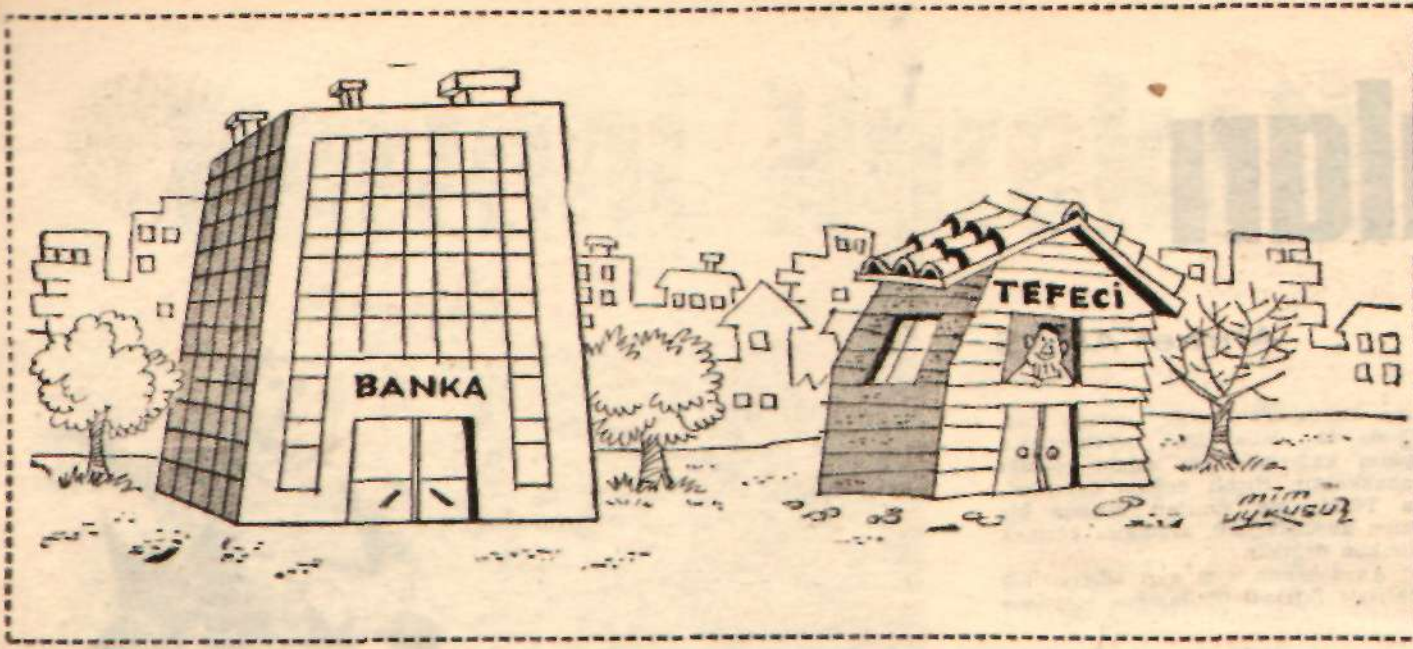
Geçiş devresindeki uygulamamın hemen sosyalist bir uygulama olacağını da söyleyen yok zaten. Fakat geçiş devresindeki uygulamamın bu niteliği, uygulayıcının proleteryanın başkanı olacağı anlamına da gelemez.

Arap ülkelerinde tarihi şartların böyle bir sonuç doğurması normal sayılabilir, fakat bürokrasinin ihanetini en açık şekilde acı tecrübeleriyle görmüş olan fakir Anadolu halkı, bürokrasiyi tekrar kendi elleriyle getirip başına oturtmayacaktır. Hem de komprador burjuvazi ile ekonomik ve politik ittifak yolundaki bürokrasiyi... Bu bakımdan, Türk Baası olmaya özenenlere, saplanmakta oldukları bu çıkmazdan kendilerini bir an önce kurtarmalarını tavsiye ederiz.

NE TARAFTAN GELİRSE GELSİN, HER TÜRLÜ ŞOVEN TUTKU VE KAYMALARA KARŞI ANCAK EMEKÇİ KİTLELERİN DEVRİMCI BİLİNCİ SET ÇEKEBİLECEKTİR.

— SON —

(1) I. Ş. Vanlı, Suriye'de İmha ve Asimilasyon Planları, Paris 1968

BANKALARIN AŞIRI KÂRLARI

Hilmi ÖZGEN

Yurdumuzda kredi piyasasında fiyat yüksekliğine ve tefeciliğin hızla gelişmesine sebep olan bankaların yüksek kârları gazetelerde yayınlanan 1968 yılı bilançolarıyla geniş halk kitlelerini ilgilendirdiğinden bu konudaki düşüncelerimizi açıklamaya çalışacağız:

Türkiye Bankalar Birliğince yayınlanan 31 sayılı bültenindeki bilgilere göre 4 grupta toplanan resmi ve özel sektör bankalarının 1967 yılı kârları Tablo I'de görüldüğü şekilde dağılmaktadır.

Tabloda görüldüğü üzere yurdumuzda 5,5 milyar lira kâr sermaye yatırımlarına karşılık bankacılık faaliyetlerinden yılda ortalama % 8,8 oranında 483 milyon lira kâr sağlanmaktadır. Halbuki özel sermaye bankalarında bu nispet % 32 oranına ve yabancı sermaye bankalarında ise % 200 oranına yükselmektedir.

Bankaların rantabilite hesaplarında sadece sermayeleri nazara alınmayarak, ihtiyat ve karşılık hesaplarında gösterilen diğer öz kaynakların, mevduat miktarının da gözönünde bulundurulması gerekmektedir ise de yine de özel sermaye bankalarının kamu sermayeli bankalara nazaran çok yüksek oranlarda kâr sağladıkları bir gerçektir.

● 1 — Özel Bankaların 1967 yılı kârları

Öte yandan özel sermaye bankaları 1967 yılında topladıkları 11 milyar lira kâr mevduata karşılık % 1,3 oranında 136 milyon lira net kâr elde ederken yabancı uyruklu bankalar 1 milyar lira kâr mevduattan % 2,6 oranında 26 milyon lira kâr sağlamışlardır. Yabancı uyruklu bankalar ödenmiş sermayelerine ve haktan topladıkları mevduata nazaran bu derece yüksek kârlar elde ederlerken milli bankalarının yarı yarıya kârı durumunda çalışmaları, bunların devlete vergi olarak ödemeleri gereken yüksek kazançlarının lüzumsuz ve israfı masraflar yaparak düşürmelerinden ve bu suretle sermaye piyasasında gayri meşru rekabete yol açmalarından ileri gelmektedir.

Bir özel bankanın sayın kurucusu bir kokteyl konuşmasında «Bankasının yönetici kadrolarında eski Bakanlardan 15 kişiyi barındırdığını ve sadece kendi bankasındaki elemanlarla bir komisyon kabinesi kurabileceğini...» övgünerek ifade etmiştir. Gazetelerde basılan çarşaf gibi ilanlar, büyük caddeleri süsleyen bol ışıklı reklamlar, yüksek mevduat sahiplerine dağıtılan kıymetli hediyeler, radyo saatlerini doluduran lüzumsuz gevezelikler, lotaryalar, piyangolar... bunların hepisi fakir halkın sırtından sağlanan ölçsüz kazançların hovardaca israfından başka birşey değildir.

Resmî bir banka genel müdürünün özel kalem odasında rastladığımız mini

etekli ve güzel bir bayan haftada elli nusha bastırıldığı açık saçık bir dergi için ilan almaya geldiğini ve bir partinin balosunda çıplak ata binerek şöret kazandığını övgünerek anlatmakta idi. Evli olmayan bu bayanın sonradan babasız bir çocuk doğurduğunu öğrenince çıplak ata binmesinin cezasını çektiğine hükmetmiş ve fakat bu çocuğun bakılıp beslenmesi masrafları bu ata sahip çıkan sayın genel müdürlerin boyunlarına borç olmuştur.

● 2 — Faiz Oranları ve Gider Vergisi

Alaya tahammülü olmadığına inandığımız bu konuda şimdiye kadar sadece 7-8 makale yayınladığımız halde sorumlu kişilerden hiçbir ilgi ve tepki görmediğimiz için çaresiz iş mizaha dökmekteyiz. Babasız bir çocuğun işe ile mükellef sayın genel müdürlere bir hususu daha hatırlatmak için gider vergisi konusuna da değineceğiz.

6802 sayılı Gider Vergisi Kanununun 28. maddesinde:

«Banka ve Sigorta Şirketlerinin her ne şekilde olursa olsun yapmış oldukları bütün muameleler ve kendi lehlerine aldıkları paralar muamele vergisine tabidir...» denilmekte ve aynı kanunun 30. maddesinde ise:

«— Banka ve sigorta muameleleri vergisini banka ve bankierlerle sigorta şirketleri öderler...» şeklinde bir kayıt bulunmaktadır. Bu hükümle, alınacak muamele vergisinin banka ve sigorta şirketlerince ödeneceği açıkça gösteril-

diği halde resmî ve özel sektör bankaları yıllardan beri bu vergileri de müşterilerinden tahsil etmekte ve bu suretle faiz oranlarını yükseltmektedirler. Buna benzer bir vergi anlaşılmazlığı dolayısıyla Adalet Bakanlığı'nın bir konuda Yargıtay İcra ve İflas Dairesince verilen 22.4.1963 gün ve 5055 sayılı kararda «... Gider vergisinin müşteriden alınmayacağı...» bildirildiği halde tabikât hâlâ eski şeklinde devam etmekte ve milyonlarca vatandaşın alınmaz nizamî faiz % 20'li oranındaki gider vergisi bu vatandaşlardan tahsil edilmektedir. Bankalar Birliğince yayınlanan 31 sayılı bültenin 7/B No.lu cetvelinde özel sektör bankalarının 1967 yılında müşterilerinden faiz ve komisyon olarak 908 milyon lira tahsil ettikleri gösterilmektedir. Ayrıca banka hizmetleri karşılığında alınan diğer faiz ve komisyonlar da 229 milyon liraya ulaşmaktadır. Bu faiz ve komisyonların içinde hazineye ödenmek üzere müşterilerden tahsil edilen % 20 oranındaki gider vergileri de dahil olduğundan bir milyar lira faiz gelirlerinden, müşterilerden vergi karşılığı olarak alınan 200 milyon lira indirilecek olursa 1967 yılında 136 milyon lira net gelir sağlandıkları anlaşılan özel bankaların bilançolarını toplam olarak 70 milyon lira kâr bir zararlı kapamaları icabeder.

Kanunun bir açık noktasından faydalanarak faiz oranlarını yükselten resmî ve özel sektör bankalarının bu haksız kazançlarını önlemek için Ticaret Bakanlığı ile Türkiye Odalar Birliğinin gerekli teşebbüslere geçmesi ve bankalardan borç para alan milyonlar-

ca vatandaşın sömürülmesini önleyecek çarelerin aranması gerektiği kamusundadır.

Yurdumuzda Kredi piyasasındaki gayrimişru rekabeti teşvik eden etkenlerden biri de müşterilere tasarrufu teşvik adıyla dağıtılan ve her yıl bir kaç çekilişle reklam edilen Lotaryacılık metodudur. Her gün radyolarımız ılgal eden reklam saatleri evler, apartman daireleri, plaj siteleri, altın ikramiyeleri gibi piyango dağıtımının çeşitli ilanlarıyla dolup taşmakta olup bir köşesinde 500.— liracığı olan vatandaşları işini gücünü bırakıp çekiliş günleri izlemekte ve bir Bankadan aldığı paralarını öteki Bankaya yatırarak talih kuzu kovalamaktadırlar.

● 3 — Teşvik İkramiyeleri ve Reklam Masrafları

Tablo II'de görüldüğü üzere özel sermaye Bankaları arından İş Bankası ile Yapı Kredi Bankası ve Türk Ticaret Bankası 1967 yılında toplam olarak 94 Milyon lira kârına karşılık %29 oranında 27,5 Milyon lira tasarrufu teşvik ikramiyesi dağıtmışlar ve diğer masraf ve zararlar hesabında görülen Milyonlarca lira kârı ilan ve reklam masrafları yapmışlardır.

Halbuki aynı tablonun alt bölümünde gösterilen yabancı uyruklu 3 Banka toplam olarak 20 Milyon lira kâr sağladıkları halde bunun % 14'ü oranında 3 Milyon lira teşvik ikramiyesi dağıtmışlardır. Bu Bankaların ilan ve reklam masrafları da o oranda düşük olup bir birlerinden müşteri çekmek için gayrimişru rekabet yollarına girmeyen yabancı Bankalar daha verimli ve daha rasyonel çalışmaktadırlar.

Millî Bankaların teşvik ikramiyeleriyle ilan ve reklam masraflarını arttırmalarının bir diğer sebebi de bunların devlete vergi olarak verecekleri paraları Hazine'den kaçırarak masraf olarak şuna buna dağıtmayı tercih etmeleridir. Az masrafla çok kâr sağlayan ve daha fazla mevduat toplayan bir şirket yüksek kârları üzerinden büyük miktarlarda vergiler ödeyeceğinden Hazineye fazla vergi ödemekten ise eski politikacıları, dostlarını ve akrabalarını kurdıkları ilan ve reklam müesseselerini beslemeyi daha kârlı bulmakta ve bu suretle masraflarını lüzumsuz yere şişirecek kredi maliyetinin yükselmesine sebep olmaktadır.

Bu meşru masraflar dışında büyük mevduatta bulunan para babalarına özel pazarlık yapılarak bazı menfaatler sağlanmakta ve bu kişilere normal hediyelerin dışında taban hahları, altın saatler ve çok kıymetli vazolar hediye edilmektedir. Kalkınmakta olan fakir bir memleket halkının en lüzumlu ihtiyacı olan düşük faizli kredi ihtiyacı bu suretle önlenerek borca girenlerin, mahvolmaları ve yıkılmaları pahasına Millî Bankacılarımız büyük kârlar sağlamaktadırlar.

Esasen bu Bankaların çoğu görüldüğü itibarıyla halka açık sermaye bankaları olarak kurulmuşlarsa da halen hisse senetleri Borsada kayıtlı bu-

Viyana'da Türk Emekçisi

● Yeni girdiği işinden dil bilmiyor gerekçesiyle çıkartılan Ortasınadoğlu'lu bir emekçimize, Viyana İş ve İşçi Bulma Kurumu'nun aracılığıyla ancak 350 Avusturya şilini haftalık ödeyen bir iş bulabildik. Ben bu para ile nasıl geçinilebileceğini düşünürken, emekçi arkadaş işsizlikten kurtulmanın sevinci içindeydi. Oysa yardımcı emekçi haftalığı 650-800 Avusturya şilini olarak değişmektedir. Sağdan soldan borç aldığı parayla pasaport çıkartıp vola düşen

tarım işçimiz eğer talihî yardım edip de Avusturya sınırından geçebiliyorsa, bulacağı iş muhtakkak kı pis ve çok emek isteyen bir iştir ve karşılığında alacağı ücret de, aynı işte çalışan yerli emekçinin ücretinin yarısına yakındır. Fakat o, toprak-sızlığın ve endüstri çevresi içinde bir işyeri bulma güçlüğüne nedenleriyle, dışarıya çıkan emekçimiz, ücret ne kadar düşük ve iş ne denli güç olursa olsun, üç beş kuruş bırakıp bir an önce yurduna dönme çabası içinde her şeye tahammül ediyor. Yerli arkadaşları ise, onun gelişmiş bir toplum içinde dil bil-meme halinin de verdiği çekinginnliğinden yararlanarak kendisine en ağır işleri yüklerler ve üstelik de hor görürler. Ne hükümet, ne de yurt dışındaki temsilcisi büyükelçilik bu insanlarla hiçbir şekilde ilgilenmezler. Yurtta olduğu gibi, yurt dışında da sömürölmek Türk emekçisinin

kaderidir. Ta ki kendisi düzeni değiştirene kadar.

EROL SEVER
(Öğrenci - Viyana)

Abdullah, Abdullahlar

● Evet, bu düzen, bu bozuk düzen birinin felaketi karşılığı, diğerinin saadeti olan, kuvvetlinin zayıfı zenginin fakiri ezdiği, paralıların itibar gördüğü, parasızın hor görüldüğü bu düzen muhtakkak değişmelidir. Anlatacağım hikaye bu kokuşmuş düzenin normal olaylarından biridir. Abdullah bu ortamın fakirliğe mahkûm ettiği bir garip... Kendisine bakan tek erkek evladı askere gidince bazı yol bilenler ona asker aylığı bağlanmasını için gereken muamelede aracı olmuşlar. 10 Ekim 1968 de belediye encümenine havale edilen di-

Kuruluş Şekli	İtibari Sermaye (Milyon T.L.)	Yıl sonu kârı (Milyon T.L.)
Kamu sermayesi	5.080	328,-
Özel sektör	413	129,6
Mahalli bankalar	5	0,4
Yabancı bankalar	14	25,7
Toplam	5.512	483,7

Bankaların ağırlık
kârlarını
ortaya koyan 1
numaralı tablo

Mihraklar...

«— Paşam, koyduğumuz kurallara göre, memleketi eskiden gül gibi idare ederdik. Kafa tutan olursa, kimine aşırı sağ derdik, kimine aşırı sol derdik, işler yürürdü. Bakıyorum, seni bile tanımıyorlar. Sana bile kafa tutuyorlar.»

«— Tutarlar mirim, tutarlar.»
«— Ama bunu sen icat ettin.»
«— Kar helvasını ben icat ettim, ama, ben de beğenmiyorum artık.»

«— Elele verirse...»
«— Vereceğiz.»
«— O zaman da bir şey olmaz mı?»

«— Pek olmuyor görüyor-sun...»

«— Mihraklardan söz ediyor bizimki... Onun mihraklar dediği ne, allersen?»

«— O çok önemlidir.»
«— Önemini nerden alıyorsun?»
«— Ah... İşte onu sorma.»

«— Yok... Yok... Öğrenmek istiyorum.»

«— Yeniden darılmaca var mı?»

«— Olur mu?»

«— Söylüyeyim: Anayasa'dan alırsın...»

«— Anayasa... Anayasa... Ben bu işleri nasıl da ayarlamıştım. Nasıl da yoluna, yordamına koymuştum. Ama sen yok musun Paşam, sen...»

«— Gördün mü, gene kızıyor, gene darıyorsun.»

«— Peki kızmayacağım. Çare-si?»

«— Çaresi var. Başladığımız o-yuna devam edeceğiz. Hesapla-madığımız bir engel, seninki ol-du. Bu sefer oyunumuzu yitme-di. Hattâ bizim oyuna, bizim o-yuna karşı koydu.»

«— Nasıl yapar bunu? Ben o-na gösteririm.»

«— Kızma gene, dış geçiremez-sin. O mihraklar var ya, işte on-ları, biz kışkırtalım, onun üstüne yürütelim istiyorduk. Tıttı, o mihraklardan yana oldu, adam söyleyinceymiş birikiyle da-ha işbirliği yaparak, onları bizim üstümüze saldı.»

«— Amma adam çıktı bu...»

«— Ben bunları bilirim. Daha önce bana bunu Kasım yaptı. Ni-hat yaptı. Turhan yaptı. Benim partimden oldukları için, onları çığ çığ yedim. Bülent, muvazila-nacak oldu, onu yoluna yordamı-na kodum. Fakat sizinki benim partide olmadı için ona bir şey yapamadım. Ama bu, yapmaya-acağım anlamına gelmez. Bir şey-ler düşünüyorum. Hele yanında senin gibi bir mütefakim var-ken.»

«— Ne yapabiliriz?»

«— Sen (Sonuna kadar müca-dele edeceğim) blöfüne devam et. Ben de, bizimkileri bulandırılar, derüfletim.»

«— Partiyi ele geçirmiş. Bir türlü ucunu tutamıyorum ki...»

«— Tutmaya çalış.»

«— Olmuyor. Ben de öteki par-tiyle oynamaya çalışıyorum. Ö-tekiler bana çok yanaşıyorlar.»

«— Barak o Atatürk döküntü-lerini... Onlarla bir iş olmaz. Ol-sa, ben onları bırakır mıydım. Buraya dön. Aslolan bu örgüttür. Ben hiç benim örgütün başından ayrıldım mı? Hep orda kaldım başkaldırıları ayırdım.»

«— Sen bizde hayır mı kodun Paşam? Neye dokunduksa kurut-tun. Şimdi orda kal, oraya dön diyorsun. Mümkün değil. O, çok kuvvetli.»

«— Sen karıştırmama bak. Ök-sür, aksır, bağır, çağır. Arada bir hiddetlen avurdunu ye.»

«— Tımmıyorlar.»

«— Tınarlar, beraber olmasa.»

«— Mihraklar var, onları na-sıl ayalayacağız?»

«— Şimdi ilerici laflar ede-lim.»

«— Ne diyelim?»

«— Laf mı yok canım. Kapita-lizm, emperyalizm, toprak refer-mu, eğitim meselesi... Ha unutu-yordum, aradabilir de ilerici lafla-ları da...»

«— Nasıl derim ben bunları? İyice kaçırılar yanımdan bizim-kiler...»

«— Onlar kaçır. Ötekiler ge-lir. Ötekileri yanıma alırsın, bun-ları kaçırır. Böylece böler, yü-netiriz. Vönetir böleriz. İşleri yo-luna koruruz.»

«— Yaman adamın Paşam.»

«— Sen az mısın?»

«— Demek yeni oyunun bu.»

«— Bu eski oyunum ama, sen yeniden yeniyi farkına varıyor-sun.»

«— Ben farkındayım da. Öte-kiler değil mi diye soruyordum. Aşırı sağ, aşırı sol lafları etsek.»

«— Sakın ha... O sökmüyor ar-tık.»

«— Eskiden söküyordun. Biz 6/7 Eylül böyle hasıralı ettik.»

«— Yassıada da çıktı.»

«— Ondan bir şey olmadı?»

«— Orası da benim marifetim. Pek karıştırmaz.»

«— Peki ya şu çocuk?»

«— Bana bırak.»

«— Mihraklar Paşam.»

«— Bana bırak, dedik ya...»

«— Oeğma düştümlü.»

«— Ha söyle...»

«— O da düşecek mi?»

«— Elbette.»

«— O düşecekse, ben düşmü-süm çok değil.»

«— Yavaş yavaş anlıyorsun.»

«— Ben çoktan anlamıştım da, ona bir anlatırsan. Ah ona bir an-latsan...»

«— Birlikte anlatacağız.»

«— El sıkışırız, güllükler içinde resim çektirirler ve ayırdılar.»

Bankanın adı	1967 kârı (Milyon T.L.)	Tasarruf Mevduatı (Milyon T.L.)	Tevvik İkramiyesi (Milyon T.L.)
Türkiye İş B.	60,5	4.000	16,-
Yapı ve Kredi	28,-	1.500	8,3
Türk Ticaret B.	6,-	498	3,2
Akbank	15,5	907	4,4
Garanti Bankası	4,-	377	2,2
Osmanlı Bankası	11,7	525	3,-
Banko Di Roma	7,-	53	-,-
Hollande Bank	1,6	21	-,-

Bankaların mevduat ve ikramiyelerini gösteren 2 numaralı tablo

hınar 32 özel sermaye Bankasında ancak 12'sinin hisse senetleri üzerinde muamele yapılmakta ve diğer 20 Bankanın hisse senetleri borsalarda hiç bir muamele görmemektedir.

Nominal değerlerine göre en fazla yükseliş gösteren aksiyonlar İş Bankasının kurucu hisse senetleriyle Sanayi Kalkınma Bankasının III'cü tertip hisse senetleri olup İş Bankası'nın 500 liralık kurucu hisse senetleri borsada 8500 liradan, Sanayi Kalkınma Bankasının hisse senetleri 1235 liradan alınıp satılmaktadır.

•4 — Bankaların İflasları

kontROLSUZ ve başı boş işleyen kredi mekanizması türlü laflarla, a-dam kayırmalar ve yolsuzluklar dola-yısıyla kısa zamanda bataklığa saplan-mış ve 27 Mayıs devriminden sonra ar-darda 7 özel sermaye Bankası tasfiye olmuştur. Yurdumuzda faiz oranları Bahi Ülkelerine nazaran daha yüksek olduğu halde ve yabancı uyruklu Ban-kalar her yıl ödemiş sermayelerinin bir kaç mishi kâr sağladıkları halde Milli Bankalarımızın tasfiyeye gitme-leri kredi yağmasının bir sonucu olup hatırı kıtlara ağılan karşılıksız kre-diler bir çok Bankaların iflasına sebep olmuştur.

Son on yıl içinde tasfiyelik hale gelen bu 7 Bankanın aktif hesapların-da görülen 350 milyon liralık alacakla-rın %80'i karşılıksız ve tahsil edile-mez bir durumdadır. Bu bataklık ör-

neklerine kamu sermayesiyle kurulan Bankalarda bile rastlanmakta olup Ziraat Bankasının 1963 yılı sonunda 216 Milyon Liraya ulaşan takipteki a-lacaklarının sadece 60 mülü firma üzerinde bulunduğu ve bu alacaklardan yıllardan beri bir kurus tahsil edile-mediki görülmektedir. Diğer resmi Bankaların takipteki alacaklarıyla bir-likte 7-8 yüz milyon liraya ulaşan bu bataklıklar açıkça söylemek gere-kirse, politika kodamanlarıyla hatırlı kişilerin üzerinde bulunmakta ve çe-şitli yollarla ıcrat takipleri aksatılarak tahsil edilememektedir.

Bu güne kadar tasfiye haline gel-miş olan bu Bakanların Yöneticilerin-den hiç birine açtıkları karşılıksız kre-dilerin ve batırıldıkları paraların hesap-ları sorulmadığından Sayın Yöneticiler yakın dostlarına, akrabalarına ve hattâ gizli ortaklarına verdikleri bu paraları Bankalar kapandıktan sonra beraberce yemektirirler. Nitekim 27 Mayıs devriminden sonra tasfiye olu-nan bu bankalardan birinde yapılan so-ruşturmalarla, banka kurucularından birinin kayın pederine 12 milyon lira vererek tahsil edilmediği ve bu alaca-ğın bankanın müşkül duruma düşme-sine sebep olduğu anlaşılmıştır.

DEVLET Baba zararları bütçeden karşılayacak olduktan sonra ne gam? Liberal soygun düzenlerinde at bloe-nin, kılıç kuşanının değil mi? Hele tas-fiyelik hesaplar devlet sırtı gibi gizle-nerek sayın bataklıklar halktan sakla-na...dığını göre borçlarını ödemeyen-lerin itibarları da korundugundan ra-hat rahat başka bankaları dolandırabil-mektedirler. Bu soygunun ciddi olarak önlenmesi isteniyorsa akla gelen ilk tedbir, bankalar kanununun tadil edilerek miktarları 100 bin lirayı aşan ve borçlarını ödemeyen borçluların kamu oyuna duyurulmaları gerekmektedir. Bu suretle ticari itibarının büsbül-tün sarsılacağını, halk nazarında kötü kişi olarak tanınacağını anlayan açık-gözler borçlarını ödemekte biraz daha gayret gösterebilirler.

Bundan maada mademki Devlet, Özel Sermaye Bankalarına yatırılan paraları garanti ederek leahında bun-lara bütçeden yardım sağlamaktadır. O halde çok yetersiz bir kadro ile ça-lışan «YEMİNLİ» Bankalar Murakipla-rı örgütü takviye edilerek bütün risk-lerin Banka Murakiplarınca elenmesi ve tahsil edilemeyecek duruma düşen banka alacaklarından dolayı yöneticiler hakkında daha ciddi soruşturmalar yapılması gerekmektedir. Bu günkü uygulama şekli ile bankalar kanunu kötü yürekli ve dalavereli kişileri korumakta olduğundan kredi piyasa-sındaki başbozukluk liberal kanunla-rımızın yüksek himayesinde sürüp git-mektedir. Mali durumunun çok bozuk olduğu bilinen bir firmaya bile bile

yüksek miktarlarda krediler açan banka yöneticileri kayıtlara geçen res-mi faizlerin dışında kendilerine de bir pay çıkararak hem bankaya ve hem de kredi alan kişiyi felakete sürükle-diklerinden bunlar hakkındaki kanuni cezaların arttırılması ve bu yüzden bir bankadan atılan kişinin diğer ban-kalarda da çalıştırılmaması lazımdır.

Bankaların verdikleri paralarla iş-leyen «Bankalar Birliğinin» sadece Devlete karşı bankacıları korumak ve halkın yüksek faizlerle sömürülmesini sağlamak görevlerinin dışında bu ko-nularla da ilgilenmesini ve Özel Ban-kaların sorumlu yöneticileri hakkında gizli sicil işleri tutmasını dilemekte-

yiz. Bankalardan yüksek paralar do-landırılan hatırlı kişilerin halka duyuru-lması işi de Bankalar Birliğince ye-rine getirilmesi gereken bir görev o-lup tasfiyelik hesapların karantıhına sakanan becerikli kişilerin başları ağ-rımadan rahatça uyumaları önlenme-lidir. Parlak konuşmalarda Kredi Sa-nayii diye adlandırılan Bankacılık, Banka Yöneticileri ile müşteriler ara-sında karşılıklı güven duygusuna ve dürüst ilişkilere dayanması gereken ticari bir muamele olduğundan bu ko-nularda gerekli tedbirlerin bir an ö-nce alınması ve fakir halk yığınları-nın kredi yolu ile soyulmasının önüne geçilmesini dilemekteyiz.

ekçe bir türlü bu encümenenden çı-kıyor. Fakirliği, tutulduğu hastalık koleksiyonundan kurtulması için bir set. Mahalle muhtarından aldığı fa-kir kağıdıyla bağ vurduğu hastane kapılarından parasızlıktan dolayı kovulduğunun bilmem kaçınıcı... Abdullah dert yamıyor. «Allahım» diyor, «şu bizim oğlamin asker ahlığı-ını alsam da, açlığın bir tarafa, hergün hor görülüp kovulduğum şu hastanede bir muayene olsam.» Artık o da anlamıştır, dini inamı para olau bu ortamda parasız hiçbirşey ola-mıyacağını. Velakin haklıhuzurları-nın artırılması için yıldırım kararı çıkartan şu beyler garip Abdullah'ın parasını vermediler. Zaten ona da hükmü kalmadı, sefalet hükmünü ıcrat etti. Bu bozuk düzenin ölüme mahkum ettiği bir bedbaht daha me-zara girdi. Diğer girecekler gibi...

NEBİL SEZER
(İstanbul)

Filistin'de eğitim gören El Feth komandolarından bir grup

SAVAŞIN 2. YILDÖNÜMÜ

5 Haziran Arap - İsrail Savaşı'nın üzerinden bu hafta tam iki yıl geçmiş olacaktır. Bilindiği gibi, Amerikan emperyalizminin körüklediği bu savaş, İsrail'in galibiyeti ve Arap topraklarından büyük kısmını işgal etmesiyle sonuçlanmıştır. Ancak, Amerikan emperyalizmi ve İsrail savaşta galip gelmiş olmakla beraber, sonraki gelişmeler, iki yıl önce de yazdığımız gibi, bu savaş izleyen yıllarda Ortadoğu halklarının emperyalizme ve yerli işbirlikçilerine karşı mücadele bilincinin kuvvetlendiğini, Ortadoğu'nun yeni bir «Vietnam» olmağa yöneldiğini ortaya koymuştur. Bugün Ortadoğu'daki ezilen halkların anti - emperyalist ve devrimci mücadelesi ve bu mücadelenin hangi örgütler tarafından yürütüldüğü üzerine, Fransız marksist yazarlarından Gerard Chaliand, Le Monde Gazetes'i'nin aylık diplomatik ekinde «Arap ve İsrail arasında kalan Arap direnme hareketi» başlıklı bir inceleme yazmıştır. Chaliand, aynı zamanda, «Cezayir'de Sosyalizmin Güçlükleri» adındaki kitabın da sahibidir. Bu kitapta, Ben Bella'nın devrileceğini çok önceden tahmin etmiştir Chaliand'ın. Filistin'deki direnme hareketinin durumunu, Avrupa sol çevrelerinde yarattığı yankıları inceleyen yazısını aynen sunuyoruz

FİLİSTİN'DE SAVAŞIN ÖNCÜLÜĞÜ HALKA GEÇİYOR!

Geçen ay, Cezayir'e El-Al uçağı kaçırarak, Atina ve Zürih'te benzer faaliyetler gösteren Filistin Halk Kurtuluş Cephesi içinde parçalanmalar olmuştur. Bu parçalanmadaki taraflardan biri ilimh olarak tanınmaktadır ve El - Al uçağını kaçırarak bu tarafa mensup-tur. Öteki kanat ise, marksist yönlüdür; bu parçalanmadan sonra başka isim altında ayrı bir bağımsız örgüt haline gelmiştir. Bu örgütün ismi, Demokratik Filistin Halk Kurtuluş Cephesi'dir.

1967 yılının Haziran ayında ki yenilgiden sonra üç örgütün birleşmesiyle «Filistin Halk Kurtuluş Cephesi» kurulmuştur. Bu üç örgüt Vatana Dönüş Kahramanları, Ahmet Cibril'in kurduğu Filistin Kurtuluş Cephesi ve Kavmiyyün El Arap Partisi'nin Filistin koluna bağlı Jorj Habes'in kurduğu Şebab El-Saâr (İntikam Gençliği) Askeri Kolu'dur... Daha sonra, 1968 yılında «Hür Sobaylar Hareketi» de dördüncü bir grup olarak Filistin Halk Kurtuluş Cephesine katılmıştır.

Filistin Halk Kurtuluş Cephesi, ilk askeri harekâta 1 Kasım 1967'de girişmiştir. Başlangıçta ufak çapta askeri bir örgüt halinde olan F.H.K.C., kısa zamanda halk arasında da örgütlenmiştir. Ne var ki, 1967 ve 1968 yıllarında cephenin içinde bazı anlaşmazlıklar da patlak vermiştir. Kavmiyyün El Arap Partisi'nin ileriçi unsurları, mevcut Arap düzenlerini de eleştirmeye başlamışlar. Filistin mücadelesinde devrimci bir ortam yaratıp tüm Arap ülkelerinde bu mücadeleyi yürütülmesini istemişlerdir. 1968 Haziran'ında Kahire'de yapılan Filistin Milli Kongresi'ne, F.H.K.C. de katılmıştır. Kısa bir süre sonra da, cephe saflarında ilk bölünme olmuş, Ahmet Cibril grubu 1968 Kasım'ında Cephe'den ayrılmıştır.

Araçlık ve onu izleyen aylarda da solcu kanat, sağ kanadın yöneticileri olan Jorj Habes ve

Ved'i Haddad'a karşı çıkmıştır. İki kanat arasındaki çatışmalar şubat ayında had safhaya ulaşmış ve ayrılmayı kesinleştirmiştir. Bu esnada yine Kahire'de toplanan Filistin Milli Kongresi'ne Cephe'nin 12 kişilik heyetle katılması istenmiş, fakat Cephe bu kongreye katılmamıştır.

Bana öyle gelmektedir ki, Filistin Halk Kurtuluş Cephesi ismini muhafaza eden sağcı Jorj Habes kanadı ile, bu kanadın sağcı saydıkları El Feth arasında ideolojik bakımdan hiç de ciddi bir fark yoktur.

Filistin Halk Kurtuluş Cephesi önemli bir askeri örgüt olmakla beraber maddi imkanları kısıtlı. İşte bu yüzden, dikkatleri kendi üzerine çekebilmek için Zürih Olayı'nı düzenlemiştir. Tabii rakip bir örgüt tarafından yaratılan bu olay El Feth tarafından şiddetle eleştirilmiştir.

Marksist kanat ise, ilk olarak 8 Ağustos 1968'de, Cephe'nin yaptığı gizli kongrede gö-

rüşlerini açığa vurmuştur. Filistin Halk Kurtuluş Cephesi'nin marksist kanadının görüşleri şöyledir:

1. Gelişmemiş bir ülkede millî demokratik devrimin imkânlarının, sınıfların rolünün tesbiti. Küçük burjuvazi, devrime, sonuna kadar önderlik edemez.

2. Filistin millî hareketinin eleştirilmesi ve bu hareketi meydana getiren örgütlerin de eleştirilmesi. Örgütlerin Arap halkıyla ve özellikle Filistin halkıyla olan ilişkilerinin gözden geçirilmesi ve Filistin Mesalesi'ne karşı Arap ülkelerinin tutumunun eleştirilmesi.

3. Her örgütün yada tarafın bağımsızlığını kaybetmemesi şartıyla asgari müsterekler üzerine bir millî cephenin kurulması.

4. Yahudilerin dini ve kültürel hakları tanıyacak bir demokratik devletin kurulması için siyasetine, emperyalizme ve İsrail'e karşı mücadele etmek. Solcu kanat aşırı teğkil ettiği halde kongreye katılanlara

MANİA AŞMA TALİMİ YAPAN İKİ KOMANDO — Sadece askeri değil, siyasi engeller de var —

görüştürmek kabul ettirmeye muvaffak olmuştur. Fakat alınan kararlar uygulanmamış, kongreden kısa bir süre sonra F.H.K.C.'nin ilimh kanadı Irak ve Mısır rejimleriyle yakınlaşmaya başlamıştır.

Sol kanada göre, başta Ürdün olmak üzere bütün Arap ülkeleri, Filistinlilerin kendi meselelerini bizzat kendilerinin çözmelerine imkan vermemiştir. Silahlı mücadeleye girişmek için silahlanmalarına engel olmuşlardır. Bunun gerçek nedeni, Filistin halkının kendi sorunlarını kendilerinin çözmemesi tezinin, Arap düzenlerinin tabiatına ters düşmesidir. Yine sol kanada göre, Filistin halkının sosyal devrimi, komşu Arap ülkelerindeki devrimci mücadeleden tecrit edilemez.

Filistin'deki sosyal devrim, muhakkak ki, komşu Arap ülkelerindeki devrimci mücadeleyi de hızlandıracaktır. Arap dünyasını etkileyecektir. Nitekim Filistin'deki devrimci mücadele, bütün Arap ülkelerini etkilemiş, aynı zamanda onlardan da etkilennmiştir.

Sol kanat, yukarıdaki görüşlerden hareket ederek, bazı Arap ülkeleriyle emperyalistler arasındaki ilişkileri çok açık bir şekilde ortaya koymuştur. Ayrıca diğer Arap ülkelerinde İsrail'e ve emperyalizme karşı yürütülen devrimci mücadelede de bugüne kadar öncülük yapan küçük burjuvazinin terkinini ve

ANT'a abone olanlara

100 LİRA TASARRUF

ANT Dergisi, abonelerine büyük bir tasarruf imkânı sağlamaktadır. Piyasada 125 Kuruş'a aldığınız ANT Dergisi'ni abone olduğunuz takdirde 86 Kuruş'a okumanız mümkündür. Zira ANT'ın yüzde 32 indirimli abone tarifesi şöyledir: Yıllık 44 Lira, 6 aylık 22 Lira, 3 aylık 11 Lira...

ANT'a abone olanlar, ayrıca, ANT YAYINLARI'nın bütün kitaplarını yüzde 20 indirimli satın almak imkânına sahiptirler. Bunun için ANT YAYINLARI'na bizzat gelmeleri, yada istedikleri kitapların yüzde 20 indirimli ücretlerini «ANT Dergisi — P.K. 934 — Sirkeci — İSTANBUL» adresine posta havalesiyle göndermeleri kâfidir. Havale kağıdının arkasına adres, abone numarası ve istenilen kitapların okunaklı listesi de yazılmalıdır.

Böylece, ANT'a yıllık abone olan bir okurumuz dergiden ve bugüne kadar yayınlanmış olan kitaplarımızda ölmüşümüzdeki bir yıl içinde yayınlanacak olan kitaplarımızın hepsinde toplam olarak 100 Lira civarında tasarruf sağlamış olacaktır.

ANT YAYINLARI'nın dergimiz aboneleri için indirimli fiyatları şöyledir: İnce Memed (birinci cilt) 12 Lira, İnce Memed (ikinci cilt) 12 Lira, Milli Kurtuluş Cephesi 4 Lira, Düzenin Yabancılaşması 6 Lira, Anarsizm 6 Lira, Roman - Gibi 12 Lira, Siyah İktidar 6 Lira, Yaşamın 4 Lira, Nazım Hikmet'in Polemikleri 6 Lira, Sabahattin Ali Dosyası 6 Lira, Gerilla Nedir 4 Lira, Savaş Anıları 8 Lira, Üç Anadolu Efsanesi 8 Lira, Ortadınak 12 Lira, Yer Demir Gök Bakır 12 Lira, Ölmez Otu 12 Lira, Cizgili Dünya 4 Lira.

Komandolar makinah tüfek başında nöbet bekliyor

devrimci mücadeleyi yürütme-
deki aczini saptamıştır.

El Feth'e göre, sol kanat, «aşırı sol» bir kuruluş olarak nitelendirilmektedir. Sol kanat ise, El Feth'in, geniş halk kitleleri ile ilişkilerinde yetersiz olduğunu, bu nedenle komando hareketlerini «halk savaşı»na dönüştüremeyeceğini ileri sürmektedir.

Solcular, ayrıca, Ürdün Komünist Partisi'ni de eleştirmektedirler. Filistin ve Ürdün'lerden kurulu olan bu parti reformcu yolu benimseyip Sovyetler Birliği siyasetine körükörüne bağlanmıştır. Nitekim, 1967 Kasım'ında çıkan Güvenlik Konseyi kararını benimsemeyle de Ürdün Komünist Partisi, bu bağlanışını ispatlamıştır. Bu tutum, Filistin halkının çıkarlarına aykırıdır.

Siyasi alanda ise, sol kanat, kendi teşkilatı içinde imtiyazsız, rütbesiz, maaşsız ve ücretsiz, devrimci ideolojik eğitimden geçmiş disiplinli profesyonel devrimci nüveler yaratmak için çok büyük gayretler göstermektedir.

Ürdün'ün kuzeyine doğru giden yolda, sol kanadın bazı üyeleri bana eğlik etmişlerdi. Gezim Ceras'taki Rum eserlerinin önünden geçerek İRBİT şehrinin yakınlıklarına düşen mülteci kampında sona ermişti.

Fedailerle beraber yürürken çevremizi büyük gençlik kitleleri sarıyordu. Onlar da, kampa kadar bize yol arkadaşlığı ettiler. Orada fedailerin yaşadığı iki büyük çadır vardı. Bu çadırlarda yaşayan 25 fedainin amacı, kampa yaşayan 7 bin Filistinli mültecinin devrimci potansiyelini yükseltmek ve onları devrimci mücadeleye hazırlamaktır. Bildiğime göre, bir çok fedai teşkilatı içinde sol kanat, halkın arasında yaşayan, onlarla kopmaz bağlar kuran, onların hayatını paylaşan tek kanattır.

Sol kanat, öncelikle Filistin mültecilerinin hayat şartlarını imkânlar oranında yükseltmek için gayret sarfetmektedir. Daha sonra kampa bulunan gençleri teşkilatlandırarak eğitime tabi tutmaktadır.

200 kadar gencin iki grup halinde düzenli adımlarla yürüyüş yaptıklarını, spor eğitimi görenek yakından savaş metodlarını öğrendiklerini ve savaş sloganlarını tekrarladıklarını gördüm. Gençleri günlük eğitimden geçirdikten sonra fedailer halkla ilişkilerini geliştirmektedirler.

Katılmaya imkan bulduğum tartışmalarda bunları çok yüksek bir siyasi bilinç seviyesinde buldum. Dikkatimi çeken husus, bunların sadece hazır sloganları tekrarlamakla yetinmemeleriydi. Ne var ki, maddi

imkanlarının kıtlığı dolayısıyla yeterli silahları yoktu.

Gezimin devamında, Ürdün Nehri'ne 10 kilometre uzaklıktaki bir kampa vardık. Kamp, değişik tabiat şartlarının hakim bulunduğu bir bölgenin ortasında kurulmuştu. Yaya gitmek zorundaydık. Şelaleri aşarak, diğer kamp bölgelerine nazaran daha ağaçlıklı bir dağa tırmandık. Şiddetli yağmur altında bir mağaraya ulaştık. Orada bir kaç nöbetçinin silahlanıp kayalık ve ağaçlıklı dağlara dağıldıklarını gördüm.

Siyasi Eğitim

Sol kanadın ana üslerinde komando eğitiminden başka köklü bir siyasi ve kültürel eğitim programı da uygulanmaktadır. Bu program iki aşamadan ibarettir. Birincisi yeni başlayanlara mahsustur. Burada Filistin meselesini, tarihini, çevrenin durumunu, devrimle ilgili sorunları, Guevara, Castro, Mao Çe Tung ve General Giap'ın yazılarını, silahlı mücadelenin şartlarını öğrenmektedirler. Bundan sonra devrimci teorisinin sosyal ve tarihi muhtevası izah edilmektedir.

Savaşçılara yönelttiğim bazı sorulara aldığım karşılıklarda, onların Çin, Küba ve Vietnam deneyleri hakkında geniş bilgilere sahip olduklarını gördüm.

Programın altı hafta süren ikinci aşamasında, devrimle ilgili olarak, sınıf mücadeleleri ve devrimci mücadelenin merhaleleri üzerine bilgi verilmektedir. Daha sonra Lenin'in «Ne Yapmalı?» ve «Devrim ve Devlet» isimli kitaplarıyla Çin ve Vietnam'da sosyalizmin kuruluşu üzerine açıklamalarda bulunulmaktadır. Millî devrimler ve bunların toplum bünyesinde neçin köklü değişimler yapmadığı tartışılmakta, örneğin Cezayir Devrimi'nin başarısızlığı üzerinde durulmaktadır. Bu konuda Baran, Bettelheim ve Dobb'un yazıları izah edilmektedir.

Bu kamptakiler verilen mütevazı yenikler de, sol kanadın maddi imkanlarının sınırlı olduğunu gösteriyordu. Bu kanat, El Feth'in iddia ettiği gibi sekte olsa da, olmasa da, silahlı nüveleri kurmayı başarmıştır. Ancak, bazen hiç gerek olmadığı halde Kral'ın müdahalesine ve baskısına yol açabilecek bazı gereksiz olaylara sebebiyet vermek hatasına düştüğü de görülmektedir.

Sol kanadın Ürdün batı yakasına savaşçıları gönderip İsrail'in ulaştırma araçlarını ve ekonomik hedefleri yıkmakta görevlendirdiği gibi bazı birliklerini de mülteci kamplarına gönderip onları halkla mücadele için eğitmektedirler. Ürdün Nehri'nin batı yakasındaki halkın siyasi bilinci yükseltmek ve protesto hareketlerine teşvik etmekle görevli unsurlar da, sol kanatta hayli faaldir.

Sol kanat, ilk nüveleri kurarken, bazı nedenlerden ötürü, şiddetli ve keskin bir ideolojik çatışma vermek zorunda kalmıştır. Ne var ki, bu çatışma-

da mutlaassap davranış, sol kanat için yararlı olmuştur. Çünkü onu, ortayolcu çözüm şekillerinden ve uzlaşma tuzaklarına düşmekten kurtarmıştır. Şimdi sol kanat, bağımsız-

lığını kazanmış ve tek başına ayakta durmayı başarmıştır. Maddi imkanlarının kıtlığı olmasının yarattığı hendik, mevcut şartlar içinde kendi metodlarını maharetle uygulamak sure-

Karabuda'ların Büyük Röportajı

ENDONEZYA KATLAMI

- Endonezya'da 30 Eylül 1963'te Yarbay Untung'un sağcı bir darbeyi önelemek amacıyla giriştiği başarısız hareketten sonra CIA'nın emrindeki generaller 100 milyon insanın yaşadığı bu ülkeyi kana boyadılar.
- Ünlü filozof Bertrand Russell'in «Sessiz Katliam» diye adlandırdığı bu korkunç olaylar arasında 1 milyon insan, komünist oldukları bahanesiyle hunharca öldürüldü. Bugün ölüm kamplarında 150 bin mahkumun boğazlanmak için sıra beklediği Endonezya'da katliam hâlâ sürüp gitmektedir.
- Dünya kamuoyunun hakkında çok az şey bildiği bu korkunç katliamı, ünlü İskandinavya sinemaları aşan ve Türkiye hakkındaki eserleriyle de tanınan Barbro ve Güneş Karabuda yerinde incelediler ve bu korkunç olayı tamhikler, fotoğraflarla dünyada ilk kez en ince ayrıntılarına kadar belgelediler.
- İsveç'te Expressen, Fransa'da Le Nouvel Observateur, Doğu Almanya'da Das Magazin, Birleşik Amerika'da Ramparts, Honkong'ta Mao'nun gazetesi Eastern Horizon gibi ünlü dergi ve gazetelerde yayınlanmak üzere ve ayrıca Avrupa'nın en büyük radyolarında da yankısını bulan bu son yılların en ilgi çekici yazı serisi Türkiye'de de bütün belge ve fotoğraflarıyla...

Gelecek Hafta ANT'ta

Üçüncü Sayısı Çıktı

Bu sayıda da Sosyalist Hareketin Meseleleri İnceleniyor.

Gençlik Hareketleri ve Sosyalizm ● Millî Demokratik Devrim Fetişizmi ● Demokratik Devrim Meselesi ve LENİN ● Parti ve Sosyalist Eğitim ● 27 Mayıs Yıldönümünde Anayasa — Siyasal Güçler ve Son Bunalmı ● Nato - İş Grevi

Ant Der : 610

tiyle giderebilecektir. Sol kanadın karşısında beliren en önemli engellerden birinin, ortaya geç çıkması olduğu kanısındayım. Zira, daha başlangıçta Filistin çerçevesi içinde halkçı ve devrimci önderliği olan bir millî hareketin kurulması hiç de imkansız değildi. Halkın desteğini kazanmaları bakımından ilk hareketi solcu unsurların bizzat kendilerinin yapmaları gerekirdi.

El Feth'in varlığını bugün için kabul eder gibi görünen Filistin halkının yine de Demokratik Filistin Halk Kurtuluş Cephesi'ni benimsemesi ihtimali çok kuvvetlidir. Çünkü gerekli potansiyel mevcuttur. D. F. H. K. C'nin geç kalıp kalmadığını zaman ve onun devrimci mücadeleyi yürütmekteki gücü gösterecektir.

Nâzım Hikmet'in Ölüm Yıldönümünde

1967'de «YÖN» dergisinin 214. sayısında, Nâzım Hikmet'in, kendi şiirini anlatan bir yazısını yayınlamıştım. Elime geçen gazetelerden ve dergilerden öğrendiğime göre («Papirüs»ün 1967, 16. sayısında sayın Mehmet Doğanın yazısı ve başkaları) bu yazı, Nâzım Hikmet'in sanatını ve hayatını araştıranlar için faydalı olmuştur.

Büyük şairin kendi eliyle yazdığı

ve şimdiye kadar türkçe olarak hiçbir yerde yayımlanmamış başka bir yazısını, altıncı ölüm yıldönümü dolayısıyla sayın Türk okurlarına sunuyorum.

Üstat bu yazıyı Moskovada çıkan «Teatlnaya Jizn» (Tiyatro Hayatı) dergisi için yazmıştı. Sovyet tiyatrolarının hemen her akşam Nâzım'dan 4 piyes oynadığı sıralardaydı. Sanat dergilerinde, Nâzımın

oyunları üstüne ünlü tiyatro eleştiricilerinin yazıları çıkıyordu. «Tiyatralnaya Jizn» dergisi Nâzım'dan kendi tiyatro anlayışı üstüne bir yazı istedi. Üstat yazıyı yazdı, ben rusçaya çevirdim ve dergiye götürdüm. Yazı basıldıktan iki üç gün sonra dergiye mektuplar gelmeye başladı, okurlar Nâzım'dan kendi tiyatro hayatını anlatan uzunca bir hatıra yazmasını istiyorlardı. Oysa

Nâzımın böyle bir hatıra yazmaya niyeti yoktu. Dergiye çıkaranların ısrarı üzerine Nâzım yazılmasına devam etti ve böylelikle bir küçük yazı olarak tasarladığı makale 4 yazı olarak çıktı ve derginin 4 sayısında basıldı.

Aşağıda okuyacağınız, o dergide çıkan yazıların türkçe asıllarıdır. Orijinalleri benzedir.

Ekber BABAYEV

Tiyatro yazarlığım üzerine

Nâzım HIKMET

Nâzım Hikmet'in İstanbul'da sahneye konan bir oyunu: YOLCU

İlk tiyatroyu nerde, ne zaman gördüm? Karagöz de tiyatrodan sayılırsa, İstanbulda gördüm, sünnüt düğünümde sekiz yaşımda. Belki daha önce mahalle kahvesinde ramazan gecelerinden bir gece seyretmişimdir Karagözü, ama aklımda kalmamış. Meddah da ilkönce sünnet düğünümde dinledim. O ilk Karagözümle ilk Meddahımın aklımda kalan bugün? Ak ve avuç içi kadar perdenin öte yanında Karagözle Hacivatı oynatan incecik değneklerin durup dinlenmeden uzamp kısalan gölgeleri.

Ne tuhaf, Karagözle Hacivatın perdedeki renkli hayaletleri değil de, değneklerinin bir silinip bir beliren gölgeleri kalmış aklımda. Neden?

Karagözle Hacivatın kollarına, gövdelerine, kulaklarına takılıp onları oynatan değneklerin, o değneklerin arkasındaki göze görünmez Karagözcünün işi çevirdiğini, sekiz yaşımda değil elbet, ama on dokuzumda mesela anladım da ondan mı? Belki de.

Peki, ya Meddah'tan aklımda ne var bugün? Yüzünü, gözünü hatırlamıyorum, anlattığı hikâyeye, yaptığı taklitler de bütünü aklımdan çıkmış. Ama sesi kulağımda. Böyle sesleri, size bir şeyleri ille de beğendirmek, sizi memnun etmek, sizi güldürmek için çabayan sesleri sekizimden altmışıma kadar boyuna duydum.

Karagözle Meddah belki de tiyatrodan sayılmaz. Ama operet tiyatrodur. İlk opereti yine İstanbulda, Birinci Dünya Savaşı içinde, 915 te sanırsam, seyrettim. Bu bir Avusturya operetiydi. İstanbulda turneye gelmişti. Baş aktırları Miloviç adında belki Avusturyalı, belki Macar ama, hâlâ gözümün önünde, çok pembe, çok ak, çok sarı, iri yarı, bingil bingil bir avratmış. On üç on dört yaşımdaydım. Bizde oğlan çocukları da, kız çocukları da tez eridir. Bu Miloviç'e harp zenginleri beşyüzlük banknotlardan yorganlar diktirler, cıgarasını bina liralıklarla yakarlardı. Oysa o sıralarda İstanbul halkı süpürge tohumu unundan ekmeğe iyiyordu. Dört cepheye delikanlılar kan revan içinde, aç, çıplak dövüştürülüyordu. Belki bundan dolayı, şimdi bile Çarşaf operetinden bir narecavi ne zaman din-

lesem bir yandan haykırmak, birilerine sövüp saymak gelir içimden, tepeden tırnağa isyan kesilirim, bir yandan da ateş basar yüzümü, Miloviçin çok tombol iki meme arasını görürüm. Miloviç bir kere seyrettim Çarşaf'ta, başım döndü, ama sevdalanmadım. İlk sevdalandığım aktrise Eliza Benemecyandır. Osmanlı imparatorluğu yıkılmıştı. İtilaf orduları, donanması İstanbulu işgal etmişti. Anadolu'da emperyalizme karşı ayaklanmalar başlamıştı. Ben ilk şiirimi çoktan yayımlamıştım. Eliza Darülbeyaz tiyatrosunun baş aktırlıydı. Türk tiyatro sahnesine aklı türk olan kadın daha çıkmamıştı. İslam dini onu sahneye çıkarmıyordu. Eliza aslen ermeniydi. Ermenilerin modern türk durumunun, komedisinin, opera ve operetinin kuruluşundaki payı

çok büyüktür. Türk tiyatro tarihini Manakyanlarla, Papazyanlarla, Eliza Benemecyanlarla övünür.

Darülbeyaz'da ilkönce hangi piyeste Elizayı seyrettim aklımda değil. Ama Elizaya görür görmez birden vuruldum, bunu çok iyi biliyorum. Türkçeyi yücede yüze İstanbullu hanımefendiler gibi konuşuyordu. Ömrümde bu kadar iri göz görmedim. Konuşurken yanakları al al oluyordu. Bursu ıriceydi. Ak

ellerinin, alabildiğine ak ellerinin yumuşak hareketleri hâlâ gözümün önünde. Tiyatrodan çıktım. Piyes yazmam, dedim, başka çaresi yok, bir piyes yazmam, ancak bu yolla onu biraz daha yakından görebilirim, belki de elimi sıkar. Ama piyes yazmak bana yeryüzünün en zor işi gibi geliyordu. Bir piyes yazıp Darülbeyaz'a vermek, sonra parterde en ön sırada, hayır, yanda diramya-zarı locasında oturup, Eliza Benemecyanı seyretmek, benim piyesimi oynarken seyretmek...

Piyesi şiirle yazacaktım. Ama konu ne olacak? Elbet te sevdâ. İlk piyesim: «Ocakbaşı» böyle doğdu. Çok yaşlı, çok akıllı, çok iyi, çok şair bir adam bir dağ başında yaşıyor. Gecelerden bir karlı gece çok güzel genç bir kadın soluk solukça çalıyor kapısını. Koca kişi eve alıyor genç kadını. Ocak başına oturtuyor. Kadın bir şeylerden korkmaktadır. Koca şair yatı-tıyor korkusunu kadının. Ona ocak başında geçirilen uzun kış gecelerinin güzelliklerini anlatıyor. Ona aklın, hikmetin, felsefenin, düşüncenin ve şiir dünyasının kapılarını açıyor. Bu kapılardan girip mutluluğa kavuşacağını inandırıyor kadını. Ama pencerenin karlı camlarını kırarak bir delikanlı atıyor içeriye. Genç kadını kovalıyandır, genç kadının korkusudur. Ve yürü diyor ona, gel benimle, elimden kurtulmanın yolu yok. Koca kişi açıyor kapıyı - pencereden çıkmasını diye anlaşılan - ve iki genç, erkeği önde, diğisi arkada gidiyorlar...

Niye ilk piyesim bu? İşin tuhafı, piyesteki Koca kişi bendim. Oysa on sekiz yaşımdaydım o zaman. Sonraları düşündüm. Kendimi o koca kişi sayışım. Elizayla aramda her hangi bir bağın kurulmasının imkânsızlığındandı. Eliza nerde, ben nerde, Eliza kim, ben kim. Ben onu bir saat şiirime, ak-

lımla piyesimin ocak başında tutsam bile, bir saat sonra perde incek - pencerenin camları kırılacak - Elizanın ünlü ve bana o zamanlar henedense çok zenginmiş gibi gelen hayatı onu alacak benden. Ocakbaşı piyesimi bitirdim, ama Darülbeyaz'a veremedim. Anadoluya kaçmak, milli kurtuluş savaşına katılmak gerekti.

Ankara'da 921 kışında, ahurdan bozma salağ bir tiyatrodan, gaz lambalarının ışığında ve ikide bir soğuktan avuçlarına hohhuyarak Otello Kâmil'i seyrettim. Ömrümde ilk defa Şekspiri seyrettim. Abdullah Cevdet adında bir eski Jön Türk şairi arap ve acem sözcükleriyle dolu bir dille Büyük Üstadı türkçeye çevirmişti. Otello'yu, Hamlet'i filân okumuştum, şaşırmıştım, hayran olmuştum ama pek anlamamıştım. Kâmil bir gezgin aktördü. Repertuvarında bir tek piyes vardı denilebilir: Otello. Otello'yu Payazyan üslûbuyla oynadığını söylerler. Ne yazık Papazyan'ı Otello'da seyretmek nasibolmadı. Ama çırağı Kâmil'in Otello'suna bakıp Ustasının ustalık kertesini kestirmek mümkündür.

Kâmil, Ankara'da kaldığım aylar içinde Venedik Amirahını belki on kere oynadı, ben her keresinde ordaydım. Şekspire hayranlığımı Abdullah Cevdetin kötü, çok kötü çevirmelerine borçluyum, ama Şekspiri bana Vagram Papazyan'ın çırağı Otello Kâmil anlattı. Kâmil çoktan öldü, aç, sefil, hasta, göçüp gitti. Papazyan Sovyetler Birliğine geldi, inşallah sağdır. Halk Artisti olduğunu biliyorum.

921 de Batum'a gectim. O zamanki adıyla «Fransa» otelinde, bir yandan günde iki tabak mısır unu çorbamı, bir çeyrek funt kara ekmeğe yedim, bir yandan takunyalarını takırdatarak mitinglere gittim, bir yandan Türkiye Komünist Fırkası Dış bürosunun çıkardığı

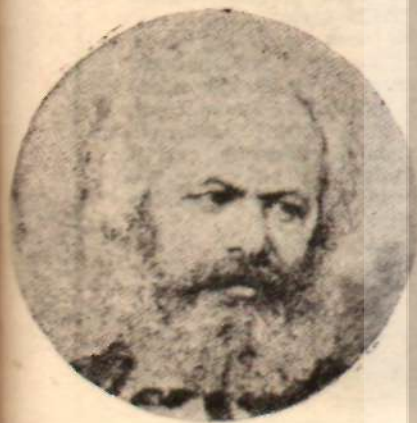
Yayın organları hakkında bilgi sağlanır. Eskiz ve program hazırlanır. Objektif tavsiyelerde bulunulur. Tespit edilen programlar titizlikle yürütülür.

Cağaloğlu, Türkocağı Cad. no. 1. kat: 3
Telefon: 27 66 00 - 27 66 01, İstanbul

Basın: 60669/609

Tiyatro yazarlığına niçin ve nasıl başladığımı anlatan Nazım Hikmet

Nazım Hikmet, Karl Marx'ın hayatını ve mücadelelerini konu alan bir oyun da yazmak istemişti.

«Küçük Müstahşat» dergisinde çağrıldım, bir yandan da şu «Küçük Müstahşat» serisine yazılanan Fransızca piyesleri okudum, beki yüz tane, ard arda, beki daha çok. Yerleştiğim odanın dolabında buldum onları. Hepsini dokuz yüz on dörtten önceki tarihlerde çıkmıştı. Fransız bulvar tiyatrolarının o zamanlardaki repertuarıyla, Fransız Vodvil'iyle altı ay hahar neşir oldum. Yalnız o devirlerdeki Fransız Burjuva ve küçük burjuvalarının içyüzünü değil piyes yazma tekniğinin bir çok elvellerini de öğrendim.

«Çocukbaşından sonra bir piyes daha yazmıştım, Valâ Nureddin isimli bir Türk yazarıyla birlikte, Anadolu'da, Boluda, öğretmenlik ettiğim sralarda. «Taş yüreke». Köylü bir deli bir köy ağasının köy odasına konuk oluyor. Konuşulanları dinliyor. Köylüler ağa için taş yürekli herif, diyorlar. Deli, gece boğuyor ağayı, göğsünden taş yüregini çıkarmak istiyor, ama hiç bir şey bulamıyor. Tüh, diye haykırıyor, herifin yüreği yokmuş... Sosyal motifi bu pek belli ve bir hayli Gran Ginyol piyesin bana büyük bir yararlığı dokundu: köylü dilini, daha doğrusu Bolu köylüklerinde konuşulan dili inceledim, bu incelemeden, genellikle halk diline atlamam sonraları zor olmadı.

Dönemin Batum'da Küçük İhtirasyonlara. Günün birinde «Beethoven» diye şirle yazılmış bir piyese rastladım. Hiç te kötü yazılmamıştı aklımda kaldığına göre. Belki de kötü yazılmıştı, şimdi okusam hiç hoşuma gitmez. Ama yazmak istiyip te hâlâ yazamadığım ve yazmadan öleceğim diye kork-

tuğum konuyu o piyes verdi bana: Karl Marks'ın hayatını yazmak bir piyeste, yahut bir kaç piyeste.

İlk operayı, ilk baleyi, ilk gerçek tiyatroyu Moskovada gördüm. Opera şaşırttı beni, ama o zamanlardan yani 1920 - 28 yıllarından söz ediyorum, aklımda kalan, o zamanki sahneye konuluşları ve oynanışları ve o zamanki dekorlarıyla «Karmen» ve o zamanki adıyla «Kraem Mak».

Doğrusunu isterseniz operayı sevmiş değilim. Büyük sanat, zor sanat, yapıları da büyük oluyor, hem resmi tarafı da var. Opera her devlette resmi tiyatro, evet, ne yapayım, ne ilk görüşte sevdim, ne şimdi sevebiliyorum. Ama ders almadım değil. Aldım. Hem yalnız dramyazarlığı alanında değil, şir yazmak içinde de, hatta günlük hayatımda operanın bana verdiği, daha doğrusu tersine verdiği derslerden yararlandım. Sanatta ve hayatta kestirmeliğin, sadeliğin, (süs-süzlüğün, yaldızsızlığın ve kadifesizliğin gerektiğini «Bolşoy» da (1) seyrettiğim operalardan öğrendim. Mah Teatr'dan (2) aklımda hiç bir şey kalmamış, o zamanlardan konuşuyorum. Yeni zamanlarda «Afrodit Adası» nı (3) sevdim. Az kalsın unuttuyordum, opera resim ve heykel ve hatta mimarlık anlayı-

şım, zevkim üstüne de etkili oldu. Opera sahnelerine, sahneye konuşlarına, opera artistlerinin jestlerine filan benzeyen resimleri, resim kompozisyonlarını, heykelleri hâlâ sevmem. Dokuzyüz yirmi yıllarında Meyerhold (4) için yazdığım bir şirde, Bolşoy'dan: «Bolşoy teatrinin yapısı mükemmel arpa anbarı olur!» diye söz ettim. Elbette hakmızlı etmişim. O zamanki Bolşoy balelerinden aklımda hiç bir şey kalmamış. Yalnız «Güzel Yusuf» diye bir bale seyrettim. Bolşoy'un değil, başka bir turupundu sanıyorsam. İşte üstümden etkili olan, hem de nasıl, bale budur. Durmadan kımıldanan, değişen kompozisyonun, yalnız balede değil, duranda, romanda, şirde, nasıl olması gerektiğini o «Güzel Yusuf» balesinden öğrendim. Onu yine öyle oynasalar her keresinde kırk bin ders al-

ant yayınları

Yıldız Sertel

Türkiye'de ilerici Akımlar

Değerli ekonomist ve sosyolog Yıldız Sertel, yıllarca süren incelemelerinden sonra yazdığı bu eserinde cumhuriyetin kuruluşundan 1967 yılı başına kadar Türkiye'nin kalkınma davasını ve Herici akımları sosyalizmin bilimi ışığında değerlendirmektedir. • Cumhuriyetin kuruluş döneminde sınıf bünyesi ve Kemalistlerin seçtiği kalkınma yolu • Liberalizm — Devletçilik Tartışmaları • İkinci Dünya Savaşından sonra burjuvazinin sosyo - ekonomik görüşlerinde değişiklikler • Savaşın sonra burjuvazinin emperyalizme verdiği tavizler ve CHP'nin kalkınma siyaseti • Bayar - Menderes yönetiminin ekonomi politikası • Tarımda kapitalizmin ve sanayinin gelişmesi • Harp ekonomisi ve ekonomik buhran • Devlet kapitalizminin aldığı yeni şekli ve burjuvazinin içindeki gelişmeler • 27 Mayıs darbesinin sosyo - ekonomik hayata getirdiği yenilikler • 27 Mayısçıların güdümlü kapitalizmle kalkınma akımı • Yön'cülerin yeni devletçilik akımı • Yeni devletçilerin sosyalizm anlayışı • TİP'ilerin kapitalist olmayan kalkınma yolu ve işçi sınıfı, toprak meselesi, köylü sınıfı, millî burjuvazi hakkındaki görüşleri ve demokrasi anlayışları • Demokratik kuvvetler arasında birlik meselesi • Millî cephe ve demokrasi savaşı, bu konudaki değişik görüşler • Demokratik kuvvetler arasında fikir ayrılıkları • Önderlik ve yığınlara ulaşma meselesi • Burjuvazinin değişik bölümlerine karşı tutum • Demokratik kuvvetler arasında birleşme olanağı var mıdır? • Mehmet Ali Aybar, Behice Boran, Sadun Aren, Doğan Avcıoğlu, Fethi Naci Bülent Ecevit, Ş. S. Aydemir, Mümtaz Soysal ve daha bir çok politikacı ve düşünürün görüşleri bu görüşlerin eleştirileri • Lûke krome dört renkli offset kapak içinde 416 sayfa 15 Lira'dır • Genel Dağıtım: ANT YAYINLARI - P. K. 701 - İstanbul • Ankara Dağıtımı: AYDIN KİTAPBEVİ • İstanbul Dağıtımı: GE DA • Ege Dağıtımı: DATİC

mak için kırk kere daha giderdim.

Ben, Stanislavski'nin, (5) Meyerhold'un, Vahtangof'un, (6) Tairof'un (7) ellerinden taze çıkmış, duman üstünde, buram buram hayat, devrim, güzellik, kahramanlık, iyilik, akıl, zekâ kokan oyunlar seyrettim. Ben 922 de MHAT'ta «Ayaktakımı Aramızdayı», (9) ben Meyerhold'ta «Tarekkin'in Ölümü», (10), «Firtına» (11), «Müfettiş» (12), ben Kamerni'de «Fedra» (13), ben Vahtangof'ta «Turandot» (14) seyretmiş adamım... Bütün bunları seyredersen de donmuş, hareket-siz sanat anlayışın altüst olmaz mı? Karşında birbirinden geniş ufuklar açılmaz mı? Halkın için, halklar için, insan için umutlu, aydınlık, Heriye, haklıya, doğruya, güzele, hürriyete, kardeşliğe çağırın eserler yazmak için yanıp tutuşmaz mısın? Benim de başıma aynı şey geldi.

Burada yalnız bir satırık sözüm var: o devirlerde, ana akımıyla, tiyatrodaki yenilik piyes-tan değil, rejisörden, artistten, ressamdan geliyordu. O yılların altın devriyle, yirminci Kongre'den sonra pırıldamaya başlayan ve sayısız yakın yıllarda göklere vuracak olan yeni al-

kın devri - Sovyet tiyatrosundan söz ediyorum - arasındaki farklardan biri de, şimdi yeniliğin dramyazarlığından da, piyesten de gelmeye başlamasıydı. O zamanki rejî ve sahneye konuş araştırması şahset benim dramyazarlığım üstünde etkili oldu, dramalarımı meselâ Meyerholdun, yahut Stanislavski'nin, yahut Vahtangofur sahneye koyuşlarını göz önünde tutarak kurmağa başladım. Kafatas piyesinin yapısında Meyerhold mektebinin etkisi büyüktür. «Unutulan Adam» da Stanislavski'nin, «İvan Ivanov» Var mıydı Yok muydu Turandot'un...

Sovyet tiyatrolarının etkisi şirimin üstünde Sovyet şirinin etkisinden büyüktür. Burda tiyatro derken dramyazarlığın değil, rejîyi, artisti, ressamı göz önünde tutuyorum. Bu etkiyi ayrı ayrı örnekler vererek gösterebilirim ama, benden başka kimseyi ilgilendirmeyeceği için vaz geçiyorum. O zamanlardaki Moskova tiyatroları bende aramak, incelemek, derinlere inmek, abstraksyonlar ve genelleştirmeler yapılabilmek ihtiyacını doğurdu. Hem yalnız sanatta değil. Böylelikle ideolojik gelişmeye yardım ettiler. KUTV de (15) aldığım ve beni adam eden marksizm derslerimi o zamanki Sovyet Tiyatrolarının projektörleri altında da okudum...

zarı Aleksis Parnis'in piyesinin adıdır.

(4) Meyerhold Vsevolod Emilyevic (1874 - 1940) — Sovyet ve Dünya tiyatro sanatı alanında büyük hizmetleri geçmiş olan rejisör, 1920 yıllarında, Moskovada orijinal oyunlarıyla tiyatro sanatında bir dönüm yapmış olan «Meyerhold Tiyatrosu»nun kurucusu ve şefi de odur.

(5) Stanislavski K. S. (1863 - 1883) - Büyük Rus rejisörü.

(6) Vahtangof Y. B. (1888 - 1922) - Ünlü Rus rejisörü, Moskova'daki «Vahtangof Tiyatrosu»nun kurucusu.

(7) Tairof A. Y. (1886 - 1950) - Rus rejisörü, Moskova'daki «Kamerni Teatr»in /Oda tiyatrosu/ kurucusu.

(8) MHAT - Rusça: Moskovski Hudojestvenni Akademiceski Teatr (Moskova Darülbihal Tiyatrosu)

(9) «Ayaktakımı Aramızda» - Gorki'nin piyesi

(10) «Tarekkin'in Ölümü» - Rus yazarı Subovo - Kobilov'in piyesi. 1922 de Meyerhold sahneye koymuştur.

(11) «Firtına» - Rus Dramyazarı A. Ostrovski'nin piyesi.

(12) «Müfettiş» - Gogol'un piyesi

(13) «Fedra» - Fransız yazarı Rasin'in piyesi

(14) «Turandot» - «Frenses Turandot», İtalyan yazarı Karlo Gotsi'nin eseri.

(15) KUTV - (Rusça: Komünisticeski Universitet Trudyasışya Vostoka), Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesi - Nazım Hikmet'in 1922 - 28 yıllarında okuduğu üniversite.

ŞİİRİMİZDE ÖĞRETMEN

I ve II. 500'er krs. III. Öğretmenlikle ilgili şirlerinizi bekler. P. K. 6 USAK Ant Der : 611

(Ankara 25.5.1969)

(İstanbul 27.5.1969)

Toplum polisi geniş cephe!

Sükan'ın SS Kıtaları Gazeteci Dövüyor!

Toplum polisinin «devletin güvenlik örgütü» olarak değil, tam bir terör çetesi halinde saldırganlıklarına devam ettiği, ancak geçen haftanın başında, Ankara'da gazetecilerin hastanelik edilinceye kadar dövülmesinden sonra bir kısım basın tarafından farkedilmiştir. Toplum polisinin geçen yıl Teknik Üniversiteye saldırarak cinayet işlemesinden, yine toplum polisinin himayesinde düzenlenen Kaat Pazar'da iki kişinin öldürülmesinden ve yüzlerce kişiyi yaralamasından sonra da bu vahşi terör üzerinde durmayan ve bu suretle bir nevi «açık» olarak eden, tarih önünde sorumlu olan bir kısım basın, toplum polisinin ve mene bir çete halinde çalıştığını farkettikten sonra yaygarayı basmıştır.

Gecen hafta Ankara 19 Mayıs Stadyumunda oynanacak bir maçtan önce bazı seyircilerin tel örgülerden sahaya atlamak istemeleri üzerine çıkan olayların fotoğraflarını çekmekte olan foto muhabirleri, 40 bin aşkın seyircinin gözleri önünde toplum polisi tarafından kıyasıya dövülmüşler, bir muhabir de cop ve tekme darbeleri ile bayılmıştır. Öteden beri toplum polisine infial duyan halkın galeyana gelerek toplum polisine şike atmaya başlaması üzerine alınan askeri tertibat, olayların gelişmesini önemiştir.

Toplum polisinin bu çirkin davranışını protesto etmek amacıyla Ankara Gazeteciler Cemiyeti üyeleri İçişleri Bakanlığı önüne kadar yürüyerek Bakanlığının önüne bir siyah çelenk ve üzerinde «Toplum poli-

si müdürü Yılmaz Sezgin 48 saat içinde ve toplum polisinin bugünkü zihniyeti tüm olarak değiştirilmediği takdirde Türkiye'de İçişleri Bakanı diye bir bakan bulunmadığı gerekçesiyle kapı tarafımızdan mühürleneyecektir.» yazılı bir pankart bırakmışlardır.

Ayrıca bir bildiri yayınlayan Ankara Gazeteciler Cemiyeti, bu tedavüle paravan olanların başında Başbakan ve İçişleri Bakanı'nın bulunduğunu belirterek şöyle demiştir:

«25 Mayıs 1969 günü Toplum Polisi gazetecilere karşı ağır bir tecavüz hareketinde bulunmuş, görev başında olan basın mensuplarını jop, yumruk ve tekmeyle bayıltıncaya kadar dövmüş, silah çekmiş, makinelerini parçalamış görev yapmalarını engellemiştir.

«Toplum Polisinin her olayda basın mensuplarına karşı giriştiği bu kanlı tecavüz olayları, Türk halkının haber alma hürriyetine karşı girişilmiş bir tecavüz niteliğindedir.

«Toplum Polisi Müdürü Yılmaz Sezgin'in direktifi ile devam eden bu tecavüzlere paravan olanların başında, muhakkak ki Başbakan ve İçişleri Bakanı gelmektedir.

«Ünvanın her tarafında polis, basın mensuplarının yarımcaşırken, Türkiye'de insan terisi basını sindirme aracı olarak kullanılmaktadır.

«Olayların müsebbipleri, Anayasa suçlularıdır. Anayasaya jop salayanların, silah çekmelerin, tecavüz edenlerin cezaları kaldırılmalıdır. Bu özlük tecavüz olayları basını hiçbir zaman sindirmemiştir. İçişleri Bakan'ın Toplum Polisi Müdürü'nü «BASIN VE HALK DÜŞMANI» olarak ilan etmek durumundayız.

«İçişleri Bakanı Türk Basınına, Türk halkına ve Anayasa-

Bu ne hezeyan ?

«Magazine» ve «dergi» kelimelerinin aynı anlama geldiğini bilemeyecek, Che Guevara, Douglas Bravo ve Cohn - Bendit'in isimlerini dahi doğrulturust yazamayacak kadar dil bilgisinden yoksun oldukları halde boylarından büyük işlere girişip «leme strateji» dersi vermeye kalkışanlara:

1. ANT'nin benimsediği TIP stratejisi, parti tüzük ve programında yazılıdır. Sosyalist hareketi bölmek ve sonradan rezil olmak bahasına önümlerle, Ecevit'lerle, faşistliği müseccel kişilerle cephe kurmaya zaman harcayanlar, herhalde TIP'in tüzük ve programına göz atacak zaman bulamamış olacaktırlar.

2. Mehmet Şevket Eyyü'nin meydana çıktığı günden beri kendisine ve temsil ettiği istismarçı zihniyete karşı tek başına en sert kavgayı verdiği koleksiyonlarıyla sabit bulunan ANT'ı onunla aynı safta göstermeğe kalkışmak, dürüstlük ve mertliğin hangi seviyesinde bulunduklarını gösterir.

3. Mihri Belli, İlhan Selçuk ve Türk Solu hakkında soruşturma polis zabıtları ve 16.1.1968 tarihli Türk Solu Dergisi'nin haberi üzerine açılmıştır. Nitekim, savcılığın Recai Galip Okandan, Sulhi Dönmezer ve Ayhan Önder'den kurulu bilirkişi heyetine yaptırdığı inceleme üzerine hazırlanan raporda sadece bu deliller üzerinde durulmakta ve ANT'tan hiçbir şekilde söz edilmemektedir.

4. ANT hakkındaki soruşturma ise, bu soruşturmadan çok sonra, 31.1.1968 tarihinde Metin Toker'in dergimizdeki açık oturum haberini tahrif ederek yaptığı jurnaleci yayını üzerine açılmıştır. Türk Solu'nun sadece iki cümlesini iktibas ettiği 20.2.1968 tarihli uzun haberimizde de ANT hakkındaki davanın sonradan Metin Toker'in jurnaline dayanarak açıldığı belirtilmiştir. ANT'nin yayınından dolayı kimse kovuşturmayla uğramamış, sadece ANT'nin sorumlu müdürü Yaşar Uçar, Toker'in jurnali üzerine suçla iştirak ettiği iddiasıyla sonradan sanık olarak davaya dahil edilmiştir. ANT'ı ile de suçlamak sevdasında olanlar, bir yıl sonra Toker'in iğrenç jurnaline dergilerinde bir sayfa ayırmakla okurlarına saygısızlık etmişlerdir.

5. Kendilerini kurtarmak çabasıdaki zavallılar, hâlâ okuyucuyu enayi yerine koymaya çalışarak, ANT'nin açık oturumu yanlış yansıtmış üzerine 6.2.1968 tarihinde doğrusunu yayınladıklarını söylemektedirler. Oysa gerek Belli'yi, gerek kendilerini mahkemeye sürükleyen Türk Solu'nun yazısı 6.2.1968 tarihinde değil, 16.1.1968 tarihinde, yani ANT'nin 23.1.1968 tarihli sayısından bir hafta önce yayınlanmıştır. Bu umutsuz debelenmeleri, kendilerini «müfettiş» olmaktan kurtaramayacaktır.

6. ANT'a karşı imzalı yazılarla cihad açanların bugün «Donkişotluk özantilerinin altına açık imza atmak»tan sözlemeleri gerçekten eğlendiricidir!

7. Önceki sayımızda yer alan ve mugalataya saparak cevaplandırmaktan kaçtıkları sorularımız bakidir: Bay Belli, ANT'ta yayınlanan cümlelerinden hangisini kabul etmemektedir?

Türk Solu'nda yayınlanmayıp da ANT'ta yayınlanmış ve bu yüzden birliktir suç sayılmış herhangi bir cümlesi var mıdır? Yoksa tamamen aksi mi olmuştur? Kendisini sanık durumuna düşüren cümleler hangi deride yer almıştır?

Hemen belirtelim ki, ANT, başka bir dergide yayınlanmış da olsa, gerek Belli'nin, gerek Selçuk'un konuşmalarında suç bulunmadığını, evvelce olduğu gibi, bugün de adalet önünde savunmaya devam edecektir. Çünkü bizzet mesele, davanın şekli değil, özüdür.

Bir nokta daha... Türkiye sosyalist hareketinin emperyalizme ve komprador burjuvazi — toprak ağası — Amerikancı bürokrat koalisyonuna karşı silişkalmı kavgası vermek zorunda olduğu bir dönemde böyle seviyesiz bir polemikçe ayracak ne zamanımız, ne de sayfamız vardır. Strateji (!) lerinin iflası karşısında çılgına dönmüş ne yaptıklarını bilmeyenleri daha fazla muhatap kabul edecek değiliz.

Varınlar, sosyalist hareketi — bölme ihaneti içerisinde monologlarına diledikleri gibi devam etsinler!

ya girişilen tecavüzleri önleyebilmek gücünü kendisinde görmüyorsa, yapacağı en hayaliyetli iş istifa etmesidir.»

Verilen 48 saatlik süre geçtiği halde toplum polisi müdürünün görevinden alınmamasını protesto eden basın mensupları, İçişleri Bakanlığında tekrar yürünüşler ve Bakanlığın kapısına, «Türkiye'de İçişleri Bakanlığı yoktur - Basını yazılı bir pankart bırakmışlardır.

Olayı çeşitli sendikalar ve basın kuruluşları da protesto etmişlerdir. Bütün muhalefet partileri liderleri de verdikleri demecelerde toplum polisinin demokratik düzeni tehdit eden bir tehlike haline geldiğini belirttikten bir az önce kanun ö-

nünde sorumlu bir örgüt haline getirilmesini istemişlerdir. Bir milletvekili de Millet Meclisi'ne İçişleri Bakanı tarafından cevaplandırılmasını istediğiyle olayla ilgili bir önege vermiştir.

Evet, toplum polisi «devletin güvenlik örgütlerinden» biri olarak değil, iktidara emrinde, SS kıtası halinde faaliyetinde bulunmaktadı. Halkın toplum polisini şike yağmuruna tutması da bu gerçeğin artık geniş kitlelere de anlaşılmış olduğunu göstermektedir. Bu gerçeği gözlemeye ne Demirel'in, ne Sükan'ın, ne de toplum polisinin avukatlığını yaparak toplumca basına dava üstüne dava açan basın savcılarının gücü yetecektir!

Sosyalist gerçekçilik (!)

... Bizim Yoldaş'ın bir tarihte yorumunda yazdığı gibi, «Palavrayı bırakmak» ve gerçeklere bakmak lazım. Türkiye'nin gerçeği bu. Gazeteler yaşamak istiyorsa, batmamak istiyorsa, gazete sahipleri ayakta durmak istiyorsa, lotaryacılık yapacaklar. Bizim gibi sağdedektir, solculukta, devrimcilikte gibi iddiaları olanlar ise, iki kere ikimin dört ettiği kadar kesin olan bu gerçek karşısında, lotaryacılık deyip omuz silme durumunda değiliz. Bu her şeyden önce gerçekçilikle bağdaşmıyor.

İLHAMİ SOYSAL
(Aksam - 28.5.1969)

Yoldaş'ın dümen suyunda kayıttığı mesafe için Soysal'a tebrikler! Lotarya, sosyete dedikodusu, Amerikan sigortası prodüktörleri, kumaş ticareti ve sosyalizm beşirganlığı! Ya Lenin ile Mustafa Kemal'in mektupları hakkındaki yazı serisine ne demeli? Ali Kemal namında bir adama vermişler kalemi, sosyalist (!) gazetede 1920'lerin Türk sosyalistlerine küfrediyorlar. Tıpkı bir başka yazarın kaleminden geçen yıl bugünün Türkiye sosyalistlerine küfrettirdikleri gibi... Bunun da «di sol gazetecilik! Sol gerçekçilik!